

บทที่ ๔

เหตุฉกรรจ์ในคดีอาญา

เหตุฉกรรจ์ในคดีอาญา ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น มีข้อที่ควรพิจารณาอยู่หลายประการด้วยกันกล่าวคือ

๔.๑ แนวความคิดในการที่ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์

เนื่องจากเหตุฉกรรจ์เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าธรรมดา การที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น ก็เพื่อให้บุคคลนั้นได้รับโทษสมควรแก่โทษานุโทษของตน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการลงโทษเนื่องจากเหตุฉกรรจ์นั้นเป็นการลงโทษโดยมุ่งถึงความยุติธรรมเป็นหลัก กล่าวคือความหนักเบาของการลงโทษจะต้องกำหนดเอาตามความร้ายแรงแห่งอันตรายของผู้กระทำความผิดแต่ละคน และอันตรายนี้คงวัดได้จากขีดแห่งความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด ซึ่ง เบคคาเรียซึ่งเป็นผู้นำของสำนักอาชญาวิทยาคลาสสิก ก็ได้กล่าวไว้ว่า กฎหมายที่จะพึงนำมาใช้เพื่อป้องกันการกระทำความผิดนั้นจะต้องรุนแรงขึ้นตามขีดที่การนั้นได้ขีดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม และจากหลักนี้เองจึงเป็นที่มาของการที่ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากเหตุฉกรรจ์นั่นเอง

๔.๒ ลักษณะของเหตุฉกรรจ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย

ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้บัญญัติถึงลักษณะของเหตุฉกรรจ์ไว้ในความผิดลักษณะต่าง ๆ โดยผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะความผิดในประมวลกฎหมายอาญาออกเป็น ๔ ประเภทคือ

๔.๒.๑ ความผิดอาญาต่อบุคคล

ความผิดอาญาต่อบุคคลประกอบด้วยความผิดลักษณะต่าง ๆ คือความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกาย ความผิดฐานก่ออันตรายต่อชีวิตและร่างกาย ความผิดฐานทำให้แท้งลูก ความผิดต่อเกียรติ ความผิดต่อเสรีภาพ ความผิดฐานบุกรุก และความผิดฐานเปิดเผยความลับ

๑. ความผิดต่อชีวิต

ความผิดต่อชีวิตหมายถึงความผิดฐานทำให้มนุษย์ถึงแก่ความตายอันได้แก่ ความผิดตามมาตรา ๒๘๘, ๒๘๙ และมาตรา ๒๙๑

เหตุฉกรรจ์สำหรับความผิดต่อชีวิต คือ เหตุฉกรรจ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๙ คือ

๑. ข่าบุพการี

๒. ข่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำตามหน้าที่ หรือ เพราะเหตุที่กระทำตามหน้าที่ หรือ เพราะเหตุที่จะกระทำตามหน้าที่ หรือ ได้กระทำตามหน้าที่

๓. ข่าผู้ช่วยเหลือ เจ้าพนักงาน ในการที่ เจ้าพนักงานนั้นกระทำตามหน้าที่ หรือ เพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยเหลือ หรือ ได้ช่วยเหลือ เจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว

๔. ข่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

๕. ข่าผู้อื่นโดยทรมานหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย

๖. ข่าผู้อื่นเพื่อตระเตรียมการ หรือ เพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำ ความผิดอย่างอื่น หรือ

๗. ข่าผู้อื่นเพื่อจะเอาหรือ เอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้

๒. ความผิดต่อร่างกาย

ความผิดต่อร่างกาย หมายถึง ความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดยเจตนา และโดยประมาท ได้แก่ ความผิดตามมาตรา ๓๙๑, ๒๙๕, ๒๙๖, ๒๙๗, ๒๙๘, ๒๙๙, ๓๐๐, ๓๐๑ และมาตรา ๓๙๒ ความผิดฐานนี้ได้บัญญัติถึงเหตุฉกรรจ์ไว้ดังนี้

ก. ความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา ๒๙๖ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตาม มาตรา ๒๘๙

ข. ความผิดฐานทำร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัส ตามมาตรา ๒๙๘ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๘๙

ค. ความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย ตามมาตรา ๒๔๒
วรรค ๒ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๔

ง. ความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดยประมาทถึงอันตรายสาหัส ตาม
มาตรา ๓๐๐ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๗

อันตรายสาหัสตามมาตรา ๒๔๗ คือ

๑. ตาบอด หูหนวก ลิ่นขาด เสียขนประสาท
๒. เสียอวัยวะสืบพันธุ์ หรือความสามารถสืบพันธุ์
๓. เสียแขนขา มือ เท้า นิ้ว หรืออวัยวะอื่นใด
๔. หน้าที่เสียโฉมอย่างติดตัว
๕. แห้งลูก
๖. จิตพิการอย่างติดตัว
๗. หูพลาภาพ หรือ ป่วยเจ็บเรื้อรัง ซึ่งอาจถึงตลอดชีวิต
๘. หูพลาภาพ หรือป่วยเจ็บอาการทุพพลภาพเกินกว่า ๒๐ วัน

หรือประกอบกรณียกิจตามปกติ ไม่ได้เกินกว่า ๒๐ วัน

๓. ความผิดฐานก่ออันตรายต่อชีวิตและร่างกาย

ความผิดอาญฐานก่ออันตรายต่อชีวิตและร่างกาย หมายถึง ความผิด
ฐานเข้าร่วมขบวนการต่อสู้ตามมาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๔๕ ความผิดฐานทอดทิ้งเด็กตามมาตรา
๓๐๖, ความผิดฐานทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ตามมาตรา ๓๐๗ ความผิดฐานไม่ควบคุมสัตว์ดุ
สัตว์ร้ายตามมาตรา ๓๗๑ และความผิดฐานชกหรือแสดงอาวุธในการวิวาทต่อสู้ ความผิดฐานนี้
ได้บัญญัติถึงเหตุฉกรรจ์ไว้ดังนี้

ก. ความผิดฐานทอดทิ้งเด็กหรือผู้ที่พึ่งตนเองมิได้ ตามมาตรา ๓๐๖,
๓๐๗ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๐๘

เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๐๘ คือ

เป็นเหตุให้ผู้ที่ถูกทอดทิ้งถึงแก่ความตายหรือได้รับอันตรายสาหัส

๔. ความผิดฐานทำให้แท้งลูก

ความผิดฐานนี้คือ ความผิดที่ทำให้เกิดการแท้งลูกขึ้น ได้แก่ความผิดตามมาตรา ๓๐๑, ๓๐๒ และมาตรา ๓๐๓ ความผิดฐานนี้ได้บัญญัติถึงเหตุฉกรรจ์ไว้ดังนี้

ก. ความผิดฐานทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงยินยอม เป็นเหตุให้หญิงได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตายตามมาตรา ๓๐๒ วรรค ๒ และมาตรา ๓๐๒ วรรค ๓

ข. ความผิดฐานทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงไม่ยินยอม เป็นเหตุให้หญิงได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย ตามมาตรา ๓๐๓ วรรค ๒ และวรรค ๓

๕. ความผิดต่อเกียรติ

ความผิดต่อเกียรติ คือ ความผิดฐานดูหมิ่นตามมาตรา ๓๔๓ ความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้อื่นตามมาตรา ๓๒๖ ความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้ตาย ตามมาตรา ๓๒๗ ความผิดฐานนี้ได้บัญญัติถึงเหตุฉกรรจ์ไว้ดังนี้

ก. ความผิดฐานหมิ่นประมาทประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๒๘ คือ การหมิ่นประมาทนั้นกระทำโดยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏด้วยวิธีใด แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียงอย่างอื่น กระทำโดยการกระจายเสียง หรือโดยการประกาศด้วยวิธีอื่นใด

๖. ความผิดต่อเสรีภาพ

ความผิดต่อเสรีภาพ ได้แก่ ความผิดฐานข่มขืนใจผู้อื่นตามมาตรา ๓๐๔ ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพ ตามมาตรา ๓๑๐ ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกายโดยประมาท ตามมาตรา ๓๑๑ ความผิดฐานค้าทาส ตามมาตรา ๓๑๒ ความผิดฐานเอาบุคคลเพื่อเรียกค่าไถ่ ตามมาตรา ๓๑๓ ความผิดฐานกระทำการเป็นคนกลางในการเอาตัวบุคคลเพื่อค่าไถ่ตามมาตรา ๓๑๔ ความผิดฐานพรากเด็ก ตามมาตรา ๓๑๗ วรรค ๑ ความผิดฐานพรากเด็กเพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจารตามมาตรา ๓๑๗ วรรค ๑ และวรรค ๓ ความผิดฐานค้าเด็กที่ถูกพรากตามมาตรา ๓๑๗ วรรค ๒ ความผิดฐานค้าเด็กที่ถูกพรากเพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร ตามมาตรา ๓๑๗ วรรค ๒ และวรรค ๓ ความผิดฐานพรากผู้เยาว์โดยผู้เยาว์ไม่เต็มใจตามมาตรา ๓๑๘ วรรค ๑ ความผิดฐานพรากผู้เยาว์โดยผู้เยาว์ไม่เต็มใจเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร ตามมาตรา ๓๑๘ วรรค ๑ และวรรค ๓ ความผิดฐานค้าผู้เยาว์

ที่ถูกพราก ตามมาตรา ๓๑๔ วรรค ๒ ความผิดฐานค้าผู้เยาว์ที่ถูกพรากเพื่อหากำไรหรือเพื่อ
การอนาจาร ตามมาตรา ๓๑๔ วรรค ๒ และวรรค ๓ ความผิดฐานพรากผู้เยาว์โดยผู้เยาว์
เต็มใจ ตามมาตรา ๓๑๔ วรรค ๑ ความผิดฐานค้าผู้เยาว์ที่ถูกพรากโดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจ
ตามมาตรา ๓๑๔ วรรค ๒ ความผิดฐานพาหรือส่งคนออกไปนอกราชอาณาจักรโดยมิชอบ ตาม
มาตรา ๓๒๐ วรรค ๑ ความผิดฐานนี้ได้บัญญัติถึงเหตุฉกรรจ์ไว้ดังนี้

ก. ความผิดฐานข่มขืนใจประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๐๔
วรรค ๒ เหตุฉกรรจ์ คือ

๑. กระทำโดยมีอาวุธ หรือร่วมกันกระทำตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป
หรือได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกข่มขืนใจ ทำถอน ทำให้เสียหาย หรือทำลายเอกสารสิทธิ์ มาตรา
๓๐๔ วรรค ๒

๒. ได้กระทำโดยอั้งอ้งยี่ หรือช่องโจร ไม่ว่าจะอั้งยี่หรือ
ช่องโจรจะมีหรือไม่ มาตรา ๓๐๔ วรรค ๓

ข. ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพประกอบเหตุฉกรรจ์
ตามมาตรา ๓๑๐ วรรค ๒

เหตุฉกรรจ์ คือ

๑. ถ้าเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย หรือได้รับอันตรายสาหัส
มาตรา ๓๑๐ วรรค ๒

ค. ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพโดยประมาท ประกอบ
เหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๑๑ วรรค ๒

เหตุฉกรรจ์ คือ ทำให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยว กักขัง หรือ ต้องปราศจาก
เสรีภาพนั้นถึงแก่ความตาย หรือได้รับอันตรายสาหัส (มาตรา ๓๑๑ วรรค ๒)

ง. ความผิดฐานเอาตัวบุคคลเพื่อ เรียกค่าไถ่ประกอบเหตุฉกรรจ์
ตามมาตรา ๓๑๓ วรรค ๒ และวรรค ๓

เหตุฉกรรจ์ คือ ถ้าผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัส หรือเป็นการ
กระทำโดยทรามหรือทารุณโหดร้าย จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ
(มาตรา ๓๑๓ วรรค ๒) หรือการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำถึงแก่ความตาย (มาตรา
๓๑๓ วรรค ๓)

๗. ความผิดฐานบุกรุก

ความผิดฐานบุกรุก ประกอบด้วยความผิดในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
คือ ความผิดฐานเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์เพื่อถือการครอบครอง ตามมาตรา ๓๖๒ ความผิดฐาน
ยักย้ายหรือทำลายเครื่องหมายเขตอสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา ๓๖๓ ความผิดฐานเข้าไปซ่อนตัว
อยู่ในเคหสถาน หรือสำนักงานตามมาตรา ๓๖๔ ความผิดฐานนี้ได้บัญญัติถึงเหตุฉกรรจ์ไว้ดังนี้ คือ

ก. ความผิดฐานบุกรุก ตามมาตรา ๓๖๒, ๓๖๓ และ ๓๖๔ ประกอบ
เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๖๔ คือ

๑. โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือ ชูเชิงว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
๒. โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน ตั้งแต่ ๒

คนขึ้นไป หรือ

๓. ในเวลากลางคืน

๔.๒.๒ ความผิดอาญาต่อกรรมสิทธิ์และทรัพย์สิน

ความผิดอาญาต่อกรรมสิทธิ์และทรัพย์สินประกอบด้วยความผิดอาญา ๒ ลักษณะ
คือ ความผิดที่กระทำต่อกรรมสิทธิ์ และ ความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สิน

๑. ความผิดที่กระทำต่อกรรมสิทธิ์

ความผิดฐานที่กระทำต่อกรรมสิทธิ์ในที่นี้ได้แก่ ความผิดฐานยักยอก
ยักยอกสังหาริมทรัพย์อันซ่อนหรือฝังไว้ ลักทรัพย์ รังราวทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และทำให้
เสียทรัพย์

เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๔ คือ ถ้าการกระทำความผิดฐานยักยอก
ตามมาตรา ๓๔๒, ๓๔๓ ได้กระทำในฐานะใดอย่างหนึ่ง คือ

- ก. ผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งศาล
- ข. ในฐานะผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามพินัยกรรม
- ค. ในฐานะผู้มีอาชีพหรือธุรกิจ อันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน

๒. ความผิดฐานลักทรัพย์ กฎหมายได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานนี้
ไว้ดังนี้

ก. ความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ ประกอบเหตุฉกรรจ์

ตามมาตรา ๓๓๔

เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๓๔ มีดังนี้

๑. ในเวลากลางคืน
๒. ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกัน หรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นตัวกลัวภัยอันตรายใด ๆ
๓. โดยทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคล หรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้น
๔. เข้าทางช่องทางที่ได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนองให้เป็นทางคนเข้า หรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้
๕. โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นใด เพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้
๖. โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน
๗. โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป
๘. ในเคหสถาน สถานที่ราชการ หรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่คนเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น
๙. ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดเรือสาธารณะสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในยวดยานสาธารณะ
๑๐. ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณะประโยชน์
๑๑. ที่เป็นของนายจ้าง หรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง
๑๒. ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์พืช พันธุ์สัตว์ หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม หรือได้มาจากกสิกรรมนั้น

ข. ความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตาม

มาตรา ๓๓๖ ทวิ

เหตุฉกรรจ์ คือ การลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔, ๓๓๕ หรือ ๓๓๕
ทวิ ที่ได้กระทำโดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหาร หรือ
ตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อยานพาหนะ เพื่อสะดวกแก่การ
กระทำความผิด หรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม

๓. ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ กฎหมายได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ของความผิด
ฐานนี้ไว้ดังนี้

ก. ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๓๖
วรรค ๒, ๓ และวรรคท้าย

เหตุฉกรรจ์ คือ

๑. ถ้าการวิ่งราวทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือ
จิตใจ วรรค ๒

๒. ถ้าการวิ่งราวทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส
วรรค ๓

๓. ถ้าการวิ่งราวทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย วรรคท้าย

ข. ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๓๖ ทวิ
คือ การวิ่งราวทรัพย์ที่ได้กระทำโดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่า
เป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อยานพาหนะเพื่อ
สะดวกแก่การกระทำความผิด หรือการพาทรัพย์นั้นไปเพื่อให้พ้นการจับกุม

๔. ความผิดฐานชิงทรัพย์ กฎหมายได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานนี้
ไว้ดังนี้

ก. ความผิดฐานชิงทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๓๔
วรรค ๒, ๓, ๔ และ วรรคท้าย เหตุฉกรรจ์ คือ

๑. ถ้าการชิงทรัพย์นั้นประกอบด้วยลักษณะ ดังที่บัญญัติไว้ตาม
มาตรา ๓๓๔ (มาตรา ๓๓๔ วรรค ๒)

๒. ถ้าการชิงทรัพย์นั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือ
จิตใจ (มาตรา ๓๓๔ วรรค ๓)

๓. ถ้าการชิงทรัพย์นั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส
(มาตรา ๓๓๔ วรรค ๔)
๔. ถ้าการชิงทรัพย์นั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
(มาตรา ๓๓๔ วรรคท้าย)
- ข. ความผิดฐานชิงทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๓๔ ทวิ
๑. ถ้าการชิงทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๔ ทวิ
วรรคแรก
๒. ถ้าการชิงทรัพย์นั้นได้กระทำในสถานที่ตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา
๓๓๔ ทวิ วรรค ๒
๓. ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคแรก หรือวรรค ๒ เป็นเหตุให้
ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ
๔. ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่น
ได้รับอันตรายสาหัส
๕. ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่น
ถึงแก่ความตาย
- ค. ความผิดฐานชิงทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี
คือ ถ้าการชิงทรัพย์นั้นได้กระทำโดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจ
ว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระ
ทำผิด หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม
๕. ความผิดฐานปล้นทรัพย์ กฎหมายได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานนี้
ไว้ดังนี้
- ก. ความผิดฐานปล้นทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๔๐
วรรค ๒, ๓, ๔ และ วรรคท้าย
- ความผิดฐานปล้นทรัพย์นี้ถ้าเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะ
ดังกล่าวไว้ในมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒, ๓, ๔ และวรรคท้าย ผู้กระทำจะต้องรับโทษหนักขึ้นตาม
ลำดับ กล่าวคือ

๑. ถ้าการปล้นทรัพย์ผู้กระทำความผิดแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย (มาตรา ๓๔๐ วรรค ๒)
  ๒. ถ้าการปล้นทรัพย์นั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส (มาตรา ๓๔๐ วรรค ๓)
  ๓. ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ใช้ปืนยิง ใช้วัตถุระเบิด หรือกระทำทรมาน (มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔)
  ๔. ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย (มาตรา ๓๔๐ วรรคท้าย)
- ข. ความผิดฐานปล้นทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ
- ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรคแรก จนถึงวรรคท้าย ผู้กระทำจะต้องรับโทษหนักขึ้นตามลำดับ กล่าวคือ
๑. ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรคแรก
  ๒. ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำในสถานที่ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรค ๒
  ๓. ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรค ๒ ถ้าผู้กระทำแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย
  ๔. ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรค ๒ เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตราย
  ๕. ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรก หรือ วรรค ๒ ได้กระทำโดยแสดงความทารุณจน เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้ปืนยิง ใช้วัตถุระเบิด หรือกระทำทรมาน
  ๖. ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรก หรือ วรรค ๒ เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

ค. ความผิดฐานปล้นทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๔๐ ตี
คือ ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๐ หรือ ๓๔๐ ทวิ โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ
หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด หรือ
โดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำความผิด หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม

๖. ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามมาตรา ๓๔๘ ประกอบเหตุฉกรรจ์
ตามมาตรา ๓๔๘ เหตุฉกรรจ์ คือ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๘ ได้กระทำต่อ

๑. เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรม
กรรม

๒. ปลูกสัตว์

๓. ยวดยาน หรือสัตว์พาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะ หรือในการ
ประกอบกิจการ หรืออุตสาหกรรม หรือ

๔. พืชหรือพืชผลของกสิกร

๒. ความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สิน

ความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สินในที่นี้หมายถึง ความผิดฐานฉ้อโกงกรณี
ต่าง ๆ ตามมาตรา ๓๔๑-๓๔๘ ความผิดฐานกรรโชก ตามมาตรา ๓๓๗ ความผิดฐานลักทรัพย์
ตามมาตรา ๓๓๘ ความผิดฐานไม่สุจริตในการจัดการทรัพย์สินตามมาตรา ๓๔๓ ความผิดฐาน
โกงเจ้าหนี้ ตามมาตรา ๓๔๔-๓๔๖ ความผิดฐานรับของโจร ตามมาตรา ๓๔๗ ความผิดเกี่ยวกับการ
การค้าตามมาตรา ๒๗๐ ถึง ๒๗๕ ความผิดลักษณะนี้ได้บัญญัติถึงเหตุฉกรรจ์ไว้ดังนี้

๑. ความผิดฐานฉ้อโกง ตามมาตรา ๓๔๑ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตาม
มาตรา ๓๔๒

เหตุฉกรรจ์ คือ ถ้าความผิดฐานฉ้อโกงได้กระทำโดย

๑. แสดงตนเป็นคนอื่น หรือ

๒. อาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกหลอกซึ่งเป็นเด็ก หรืออาศัย

ความอ่อนแอแห่งจิตใจของผู้ถูกหลอกหลวง

๒. ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามมาตรา ๓๔๓ ประกอบเหตุฉกรรจ์
ตามมาตรา ๓๔๒

๓. ความผิดฐานทำผิดหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สิน ตามมาตรา ๓๔๓
ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๔๔ คือ ถ้าผู้กระทำได้กระทำในฐานะที่ผู้กระทำเป็นผู้จัดการทรัพย์สิน
ของผู้อื่นตามคำสั่งศาล หรือตามพินัยกรรม หรือในฐานะเป็นผู้มีอาชีพ หรือธุรกิจ อันยอมเป็นที่
ไว้วางใจของประชาชน

๔. ความผิดฐานกรรโชกประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๓๗
วรรค ๒

เหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานนี้ก็คือ ถ้าความผิดฐานกรรโชก
กระทำโดย

๑. ขู่ว่าจะฆ่า ขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายผู้ถูกข่มขืนใจ หรือผู้อื่นให้
ได้รับอันตรายสาหัส หรือขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจ หรือผู้อื่น หรือ

๒. มีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญ

๕. ความผิดฐานรับของโจรประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๗
วรรค ๒ และ ๓

เหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานนี้ คือ

ก. ความผิดฐานรับของโจร ตามวรรคแรก ถ้าได้กระทำต่อ
ทรัพย์สินอันได้มาโดยการลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ (๑๐) ขิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ มาตรา ๓๔๗

วรรค ๒

ข. ความผิดฐานรับของโจรตามวรรคแรกถ้าได้กระทำต่อ
ทรัพย์สินอันได้มาโดยการลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ การชิงทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๔ ทวิ หรือ
การปล้นทรัพย์ ตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ มาตรา ๓๔๗ วรรค ๓

๔.๒.๓ ความผิดต่อการอยู่ร่วมกัน

ความผิดต่อการอยู่ร่วมกันประกอบด้วยความผิด ๓ ลักษณะ คือ ความผิดต่อ
ข้อบัญญัติทางศีลธรรม ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงและความเชื่อถือและความผิดต่อความสงบสุข
และความปลอดภัยของประชาชน

๑. ความผิดต่อข้อบัญญัติทางศีลธรรม

ความผิดต่อข้อบัญญัติทางศีลธรรมได้แก่ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ตาม มาตรา ๒๐๖-๒๐๘ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา ๒๗๖-๒๘๗ และความผิดฐานไม่ช่วยเหลือ ผู้อื่นตามมาตรา ๓๗๔

๑. ความผิดเกี่ยวกับเพศกฎหมายได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ไว้ดังนี้

ก. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิง ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๗๖ วรรค ๒ คือ ถ้ากระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือร่วมกันกระทำความผิดอันมีลักษณะ เป็นการโทรมหญิง

ข. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิงประกอบเหตุฉกรรจ์ตาม มาตรา ๒๗๗ ทวิ คือการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย

ค. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิงประกอบเหตุฉกรรจ์ตาม มาตรา ๒๗๗ ตริ คือ ถ้ากระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ วรรค ๒ เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับ อันตรายหรือถึงแก่ความตาย

ง. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิงประกอบเหตุฉกรรจ์ตาม มาตรา ๒๘๔ คือ เป็นการกระทำต่อศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล กระทำต่อผู้สืบสันดาน ผู้อยู่ในความ ควบคุมตามหน้าที่ราชการ หรืออยู่ในความปกครอง

จ. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๗๗ วรรค ๒ คือร่วมกันกระทำความผิดอันมีลักษณะ เป็นการโทรมเด็กหญิงและเด็กนั้น ไม่ยินยอม หรือกระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด

ฉ. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๗๗ ทวิ

ช. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิง ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๗๗ ตริ

ซ. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิง ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๘๔

ฉ. ความผิดฐานกระทำอนาจารบุคคลอายุกว่า ๑๓ ปี ประกอบ เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๐ คือ เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย

ญ. ความผิดฐานกระทำอนาจารบุคคลอายุกว่า ๑๓ ปี ตามมาตรา ๒๓๘ หรือ มาตรา ๒๔๐ ประกอบ เหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๔๕

ฎ. ความผิดฐานกระทำอนาจารเด็กอายุไม่เกิน ๑๓ ปี ประกอบ เหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๓๘ วรรค ๒ คือ ถ้าผู้กระทำได้กระทำโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยเด็กนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้เด็กนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น

ฏ. ความผิดฐานกระทำอนาจารเด็กอายุไม่เกิน ๑๓ ปี ตาม มาตรา ๒๓๘ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๐

ฐ. ความผิดฐานพาเด็กหญิงหรือหญิงอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ไปเพื่อ สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น ตามมาตรา ๒๔๒ วรรคแรก ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๕

ฑ. ความผิดฐานพาเด็กหญิงอายุยังไม่เกิน ๑๓ ปี เพื่อให้สำเร็จ ความใคร่ของผู้อื่นตามมาตรา ๒๔๒ วรรค ๒ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๔๕

ฒ. ความผิดฐานรับตัวหญิงผู้ถูกจัดหาเพื่อสำเร็จความใคร่ของ ผู้อื่น ตามมาตรา ๒๔๒ วรรค ๓ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๔๕

ณ. ความผิดฐานจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่ง หญิง ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๓ วรรค ๒ และวรรค ๓ เหตุฉกรรจ์ คือ

๑. ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำ แก่เด็กหญิงหรือหญิงอายุไม่เกิน ๑๘ ปี (มาตรา ๒๔๓ วรรค ๒)

๒. ถ้าการกระทำความผิดตามวรรค ๒ เป็นการกระทำ แก่เด็กหญิงอายุไม่เกิน ๑๓ ปี (มาตรา ๒๔๓ วรรค ๓)

๒. ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงและความเชื่อถือ

ความผิดลักษณะนี้ คือ ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ตามมาตรา ๒๔๐-๒๔๔ ความผิดเกี่ยวกับดวงตราสดตมภ์และตัวตามมาตรา ๒๕๐-๒๖๓ ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตามมาตรา ๒๖๔-๒๖๘, ๑๘๘ เหตุฉกรรจ์ของความผิดลักษณะนี้ คือ

๑. ความผิดฐานจำหน่ายบัตรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเงินตราประกอบ
เหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๔๙ วรรค ๒ คือ ถ้าการจำหน่ายเป็นการจำหน่ายโดยการนำออกใช้
ดังเช่นเงินตรา

๓. ความผิดต่อความสงบสุขและความปลอดภัยของประชาชน

ความผิดลักษณะนี้ได้บัญญัติถึงเหตุฉกรรจ์ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน

ก. ความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา
๒๐๔ วรรค ๒ เหตุฉกรรจ์ คือ ถ้าผู้กระทำให้เป็นหัวหน้า ผู้จัดการ หรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ใน
คณะบุคคลนั้น

ข. ความผิดฐานมีวุ่นวายกันตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป ประกอบเหตุฉกรรจ์
ตามมาตรา ๒๑๕ วรรค ๒ และวรรค ๓ กล่าวคือ ถ้าผู้กระทำให้มีคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ (วรรค ๒)
หรือถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือผู้มีหน้าที่สั่งสอนในการกระทำความผิดนั้น (วรรค ๓)

๒. ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

ก. ความผิดฐานวางเพลิง ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๑๘
เหตุฉกรรจ์ก็คือ ถ้าสิ่งที่ถูกวางเพลิงนั้นเป็นทรัพย์สินดังต่อไปนี้

๑. โรงเรียน เรือ หรือแพที่คนอยู่อาศัย
๒. โรงเรือน เรือ หรือแพ อันเป็นที่เก็บหรือทำสินค้า
๓. โรงมหรสพ หรือสถานที่ประชุม
๔. โรงเรือนอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็น
สาธารณสถาน หรือ เป็นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมตามศาสนา
๕. สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือที่จอดรถหรือเรือ
สาธารณะ
๖. เรือกลไฟ หรือ เรือยนต์อันมีระวางตั้งแต่ ๕ ตันขึ้นไป
อากาศยานหรือรถไฟที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะ

ข. ความผิดฐานเผาวัตถุหรือทรัพย์สินน่าจะ เป็นอันตรายแก่
บุคคลหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๒๒๐ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๑๘

- ค. ความผิดฐานทำอันตรายแก่โรงเรียน อู่เรือ ตามมาตรา ๒๒๖ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๓๔ เหตุฉกรรจ์ ก็คือ การทำให้บุคคลถึงแก่ความตาย หรือได้รับอันตรายสาหัส
- ง. ความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์แห่งวิชาชีพ ตาม มาตรา ๒๒๗ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๓๔
- จ. ความผิดฐานทำให้เกิดอุทกภัยหรือขัดข้องแก่การใช้น้ำ ตามมาตรา ๒๒๘ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๓๔
- ฉ. ความผิดฐานก่ออันตรายแก่การจราจร ตามมาตรา ๒๒๘ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๓๔
- ช. ความผิดฐานก่ออันตรายเกี่ยวกับรถไฟ หรือ รถราง ตาม มาตรา ๒๓๐ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๓๔
- ซ. ความผิดฐานก่ออันตรายแก่เครื่องสัญญาณในการจราจร ตามมาตรา ๒๓๑ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๓๔
- ฌ. ความผิดฐานก่ออันตรายแก่ยานพาหนะ ตามมาตรา ๒๓๒ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๓๔
- ญ. ความผิดฐานก่ออันตรายในการรับจ้างขนส่งคนโดยสาร ตามมาตรา ๒๓๓ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๓๔
- ฎ. ความผิดฐานกระทำแก๊สที่ใช้ในการผลิตในการส่งไฟฟ้า หรือน้ำ ตามมาตรา ๒๓๔ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๓๔
- ฏ. ความผิดฐานทำให้การสื่อสารสาธารณะขัดข้องตามมาตรา ๒๓๕ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๓๔
- ฐ. ความผิดฐานปลอมปนอาหาร ยา หรือ เครื่องอุปโภค บริโภค ตามมาตรา ๒๓๖ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๓๔
- ฑ. ความผิดฐานเอาสิ่งมีพิษเจือปนอาหารหรือน้ำ ตามมาตรา ๒๓๗ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๓๔

๔.๒.๔ ความผิดต่อรัฐ

ประกอบด้วยความผิด ๒ ลักษณะ คือ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ กับความผิดเกี่ยวกับความเดือดขาดและความบริสุทธิ์แห่งอำนาจรัฐ

๑. ความผิดเกี่ยวกับความเดือดขาดและความบริสุทธิ์แห่งอำนาจรัฐ

ความผิดในลักษณะนี้ คือ ความผิดต่อเจ้าพนักงาน มาตรา ๑๓๖-๑๔๖ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา ๑๔๗-๑๖๖ ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม มาตรา ๑๖๗-๑๘๗ และมาตรา ๑๘๘-๑๘๙ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา ๒๐๐-๒๐๕ ในกฎหมายได้บัญญัติเหตุฉกรรจ์ไว้ดังนี้

๑. ความผิดต่อเจ้าพนักงาน

ก. ความผิดฐานต่อสู้อันตรายต่อเจ้าพนักงานประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๑๓๘ วรรค ๒ เหตุฉกรรจ์ คือ ถ้าการต่อสู้ หรือการขัดขวางนั้นได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

ข. ความผิดฐานต่อสู้อันตรายต่อเจ้าพนักงานตามมาตรา ๑๓๘ วรรค ๒ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๑๔๐ เหตุฉกรรจ์ก็คือ ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป

ค. ความผิดฐานข่มขืนใจเจ้าพนักงาน ตามมาตรา ๑๓๙ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๑๔๐

ง. ความผิดฐานร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเท็จประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๑๗๔ วรรค ๒ คือ การแจ้งความในวรรคแรก เป็นการเพื่อจะแกล้งให้บุคคลได้ต้องรับโทษหนักขึ้น

จ. ความผิดฐานเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีประกอบเหตุฉกรรจ์ตาม มาตรา ๑๗๗ วรรค ๒ คือ ถ้าความผิดในวรรคแรกได้กระทำในการพิจารณาคดีอาญา

ฉ. ความผิดฐานร้องทุกข์ หรือกล่าวเท็จตามมาตรา ๑๗๔ และความผิดฐานเบิกความเท็จในการพิจารณาคดี ตามมาตรา ๑๗๗ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตาม มาตรา ๑๘๑ เหตุฉกรรจ์ คือ ถ้า

๑. เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไป

๒. เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่าผู้ใดกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต

ข. ความผิดฐานหลบหนีที่ควบคุมหรือกักขัง ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๑๔๐ วรรค ๒ และวรรค ๓ เหตุฉกรรจ์ คือ ถ้ากระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป (วรรค ๒) หรือกระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด (วรรค ๓)

ค. ความผิดฐานช่วยให้ผู้ถูกคุมขังหลบหนี ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๑๔๑ วรรค ๒ และวรรค ๓ เหตุฉกรรจ์ คือ ถ้าบุคคลที่หลุดพ้นจากที่คุมขังไปนั้น เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป (วรรค ๒) หรือได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด (วรรค ๓)

ง. ความผิดฐานเจ้าพนักงานยุติธรรมแก้งให้ผู้อื่นให้ต้องรับโทษ ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๐๐ วรรค ๒ เหตุฉกรรจ์ คือ ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้นเป็นการเพื่อจะแก้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ รับโทษหนักขึ้นหรือต้องถูกขังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย

จากเหตุฉกรรจ์ที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายอาญาไทยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเหตุฉกรรจ์แบ่งออกได้ เป็นหลายลักษณะคือ

๑. เหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงบุคคลที่ถูกประทุษร้าย เช่น เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๔ (๑) - (๓) คือการฆ่าหรือทำร้ายบุพการี มาตรา ๒๔๔ (๑) การฆ่าหรือทำร้าย เจ้าพนักงานซึ่งกระทำตามหน้าที่หรือเพราะเหตุที่จะกระทำตามหน้าที่ หรือได้กระทำตามหน้าที่ มาตรา ๒๔๔ (๒) การฆ่าหรือทำร้ายผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยเหลือหรือได้ช่วยเจ้าพนักงาน

ดังกล่าวแล้ว เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๕ คือความผิดที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๒๔๕ ได้กระทำต่อ ผู้สืบสันดาน ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการ หรือผู้อยู่ในความ ปกครอง ในความพิทักษ์ หรือในความอนุบาล หรือเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๓๕ (๑๑) คือการ ลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้าง หรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง ฯลฯ

๒. เหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงลักษณะพิเศษของเจตนา เช่น เหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๔๕ (๔) คือการฆ่าหรือทำร้ายผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน เป็นต้น

๓. เหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงเจตนาพิเศษ เช่น เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๕ (๖), (๗) คือการฆ่าหรือทำร้ายผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการที่จะ กระทำความผิดอย่างอื่น (๒๔๕ (๖)) การฆ่าหรือทำร้ายผู้อื่นเพื่อเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์ อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้น อาญาในความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้

๔. เหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงวิธีการกระทำหรือผลของการกระทำ เช่น เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๕ (๕) คือ การฆ่าหรือทำร้ายผู้อื่นโดยทรามาน หรือโดยกระทำทารุณ โหดร้าย เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๗ คือ เหตุฉกรรจ์ที่เป็นผลเนื่องจากผู้ถูกประทุษร้ายได้รับ อันตรายสาหัสตามมาตรา ๒๔๗ (๑)-(๔) ฯลฯ

จากเหตุฉกรรจ์ทั้ง ๔ ลักษณะดังกล่าวแล้วนั้น ถ้าจะแบ่งลักษณะ ใหญ่ ๆ ๒ ลักษณะก็จะได้เป็น เหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงจิตใจของผู้กระทำ และเหตุฉกรรจ์ที่คำนึง ถึงผลของการกระทำ การแบ่งเหตุฉกรรจ์ออกเป็น ๒ ลักษณะเช่นนี้ย่อมสะดวกในการพิจารณา ปัญหาเรื่องการพยายามกระทำความผิด กล่าวคือ ถ้าเป็นเหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงผลของการกระทำ ความผิดผู้กระทำจะต้องรับผิดฐานพยายามกระทำความผิดต่อเมื่อผู้กระทำประสงค์หรือยอม เล็ง เห็นผล เช่น ก ต้องการจะแทง ข ให้ตายอด โดย ก เล็งเห็นแล้วว่าถ้าแทงถูกตาของ ข ข จะต้องตายอด ก ร้องบอก ข ว่าจะแทง ข ให้ตายอด ก แทะง ข ไปแล้วครึ่งหนึ่งแต่ไม่ ถูก ก จึงเจือมีดจะแทงอีกครั้งหนึ่งแต่มีคนอื่นมาจับมือไว้ทำให้ ก แทะง ข ไม่สำเร็จ การกระทำ ของ ก เช่นนี้ถือว่ามี ความผิดฐานพยายามทำร้ายร่างกายอันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๔๕ ประกอบ มาตรา ๔๐ เท่านั้นแต่ถ้าเป็น เหตุฉกรรจ์ที่คำนึงถึงจิตใจของผู้กระทำแล้วแม้ผลของการกระทำไม่ เกิดขึ้นผู้กระทำก็จะต้องรับผิดฐานพยายามกระทำความผิด เช่นตามอุทธรณ์ดังกล่าวแต่เพิ่มเติม

ข้อเท็จจริงว่า ก เจตนาทำร้าย ข ซึ่งเป็นผู้ทำร้ายตน แต่ ก ทำร้าย ข ไม่สำเร็จ ก ก็มี ความผิดฐานพยายามทำร้ายร่างกายตามมาตรา ๘๐ ประกอบมาตรา ๒๕๗ และจะต้องรับโทษ หนักขึ้นอีกตามมาตรา ๒๕๘

๔.๓ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเหตุจรรยาในคดีอาญา

ในการกระทำความผิดทางอาญานั้น ถ้าผู้กระทำความผิดกระทำด้วยตนเองมิได้ร่วมกับบุคคลอื่นในลักษณะของตัวการ หรือมิได้ร่วมกับผู้อื่นในลักษณะของผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน การพิจารณาความผิดของบุคคลนั้นก็มิใช่ยุ่งยากซับซ้อน โดยพิจารณาแต่เพียงว่าบุคคลผู้นั้นกระทำความผิดฐานใด และต้องรับโทษเพียงใด แต่ถ้าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดในลักษณะที่ร่วมกระทำความผิดกับบุคคลอื่นด้วยอาจจะในลักษณะของตัวการ หรือในการกระทำความผิดนั้นมีผู้ใช้ให้กระทำความผิดหรือสนับสนุนการกระทำความผิดด้วยแล้ว การพิจารณาฐานความผิดและโทษของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็จะแตกต่างกันไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายและถ้าในการกระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำที่ต้องด้วยเหตุจรรยาซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งจะเป็นเหตุให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น ดังนั้นจึงอาจเกิดปัญหาขึ้นได้ว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบในการกระทำความผิดที่ประกอบด้วย เหตุจรรยาอันน้อยเพียงใด โดยผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเหตุจรรยาในคดีอาญาดังต่อไปนี้

๔.๓.๑ ความผิดของตัวการกับเหตุจรรยาในคดีอาญา

การกระทำความผิดที่จะเป็นตัวการขึ้นได้นั้น จะต้องมิบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเข้าร่วมกันกระทำความผิด โดยมาตรา ๘๓ ได้บัญญัติถึงเรื่องตัวการในการกระทำความผิดไว้ว่า "ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น" ดังนั้น องค์ประกอบของการที่จะถือว่าเป็นตัวการ คือ

๑. ต้องมีการกระทำร่วมกัน และ
๒. ต้องมีเจตนาร่วมกัน

๑. ต้องมีการกระทำร่วมกัน การที่จะถือว่าเป็นการกระทำร่วมกันนั้นในกฎหมายเยอรมันถือว่าต้องเป็นการที่บุคคลหลายคนได้รู้และเจตนากระทำการร่วมกัน โดยถือเอาการกระทำของผู้อื่นทั้งหมดเสมือนเป็นการกระทำของตนเอง ส่วนความคิดเห็นทางกฎหมายยังกฤษฎีถือว่า ถ้าบุคคลหลายคนกระทำการร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามความประสงค์ร่วมกันแล้ว การกระทำทุกชิ้นตามความประสงค์นั้นที่แต่ละคนได้กระทำลง ถือเป็นการกระทำของทุก ๆ คนนั้น^๑ องค์ประกอบที่ว่าต้องมีการกระทำร่วมกันนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ ถ้ามีตัวการร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป ก็จะเป็นเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ (๗) คือถ้าร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไปก็จะเป็นเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักกว่าการลักทรัพย์ธรรมดาที่จะเข้าเหตุฉกรรจ์ดังกล่าวนี้จะต้องปรากฏว่าผู้ที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์นั้นได้เป็นตัวการร่วมกันลักทรัพย์ตามความหมายของมาตรา ๔๓ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ต่างคนต่างลักทรัพย์ เป็นแต่ว่าได้กระทำในเวลาเดียวกันเท่านั้น ผู้กระทำแต่ละคนก็จะมี ความผิดฐานลักทรัพย์ธรรมดา ไม่เข้าเหตุฉกรรจ์ดังกล่าว

๒. ต้องมีเจตนาร่วมกัน หมายความว่า ผู้ที่เป็นตัวการจะต้องรับผิดชอบเพื่อการกระทำของคนอื่น ๆ ก็เฉพาะที่มีเจตนาร่วมกันมากระทำความผิดเท่านั้น ฉะนั้น ถ้าตัวการคนหนึ่งคนใดได้ไปกระทำความผิดประเภทอื่นนอกเหนือไปจากที่ตกลงกันไว้ ตัวการอื่นก็ไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับการกระทำอันนั้น ตัวอย่างเช่น ก กับ ข กลุ้มรุมกันทำร้าย ค จนสลบไปและหลังจากนั้น ข คนเดียวได้ลักทรัพย์ของ ค ไปด้วยและเอาไปขายเป็นประโยชน์แก่ตนเองเสียข้อเท็จจริงแต่เพียงนี้ย่อมได้แต่เพียงว่า ก และ ข มีเจตนาที่จะร่วมกันทำร้ายร่างกาย ค แต่ยังไม่มียุทธวิธีว่า ก มีเจตนาที่จะร่วมกับ ข ทำการลักทรัพย์ ค ซึ่งเป็นการลักทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๓๕ (๗) ฉะนั้น ข จึงมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายและลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ รวมเป็น ๒ กระทั่งด้วยกัน ส่วน ค คงมีความผิดเพียงทำร้ายร่างกายกระทั่งเดียว

^๑ จิตติ ดิงศรีหิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๑ ตอน ๑, (กรุงเทพฯ : แสงทองการพิมพ์, ๒๕๑๐) , หน้า ๓๔๒

การวินิจฉัยว่า ตัวการมีเจตนาร่วมกันหรือไม่ศาลได้วางแนวตัดสินไว้ เช่น การปล้นทรัพย์โดยมีปืนติดตัวไปด้วย ซึ่งถือว่าเป็นการปล้นทรัพย์ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ โดยผู้ร้ายคนหนึ่งพูดว่า "อย่าเอาไว้เลย ร้องดังนี่" แล้วยิงเจ้าทรัพย์ตาย ดังนี้ ศาลถือว่าเป็นความคิดที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมีได้มีเจตนาร่วมกันมาก่อน คนที่ลงมือยังมีความผิดฐานฆ่าคนตาย ในการปล้นทรัพย์ ตามมาตรา ๒๔๕ คนอื่นคงมีความผิดฐานปล้นทรัพย์เป็นเหตุทำให้คนตาย ตามมาตรา ๓๔๐ วรรคท้าย^๑ แต่ถ้าพฤติการณ์แสดงว่าคบคิดกันมาฆ่า เช่น ผู้ร้ายทุกคนมี ปืน มีด สามง่าม ผู้ถูกทำร้ายมีทั้งบาดเจ็บและของแหลมคมหลายผลตายถึง ๓ คน ดังนี้ ทุกคนเป็นตัวการฐานฆ่าคนเพื่อเอาทรัพย์ ตามมาตรา ๒๔๕^๒

การมีเจตนาร่วมกัน ซึ่งจะถือว่าบุคคลที่ร่วมกันกระทำความผิดนั้น จะต้องรับผิดฐานเป็นตัวการนั้นสรุปได้ว่า

ก. เจตนาร่วมกันกระทำความผิดนั้นจะต้องมีตลอดถึงการกระทำทุกชั้น
ที่ร่วมกันเป็นความผิด

ข. ผู้กระทำร่วมกันจะต้องรู้ถึงเจตนาของกันและกัน และ

ค. เจตนาร่วมกันนั้นมีเพียงวาระใด การกระทำร่วมกันก็มีได้เพียง
วาระนั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๓๔/๒๔๗๒, ๔๐๗/๒๔๗๒, ๔๕๖/๒๔๗๒, ๔๖๐/๒๔๗๔, ๔๓๘/

^๒คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑๒/๒๔๗๔

ดังนั้น การที่ตัวการจะต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ นั้นถ้าตัวการคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้ลงมือกระทำความคิดที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ด้วย ตัวการผู้กระทำนั้นก็ต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจน์ั้น ส่วนผู้ที่ร่วมกระทำความคิดฐานตัวการด้วยนั้น จะต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากเหตุฉกรรจ์ก็ต่อเมื่อผู้ร่วมกระทำความคิดนั้นจะต้องรู้ถึงเจตนา ของกันและกันด้วย ถ้าไม่รู้ถึงเจตนา ก็ไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำความคิดที่ประกอบด้วย เหตุฉกรรจน์ั้น

๔.๓.๒ ความรับผิดชอบของผู้ใช้กับเหตุฉกรรจ์ในคดีอาญา

การก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดในคดีอาญานั้น เรียกว่า ผู้ใช้ การก่อให้เกิดผู้อื่น กระทำความผิดนั้นอาจจะเป็นการใช้บุคคลเป็นคน ๆ ไป ตามมาตรา ๔๔ หรืออาจใช้โดยการ โฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปตามมาตรา ๔๕ ก็ได้

มาตรา ๔๔ บัญญัติว่า

ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด ไม่ว่าจะด้วยการใช้ บังคับ ชูเกียรติ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีการอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำ ลง ไม่ว่าจะ เป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่กระทำ ยังไม่ได้กระทำ หรือเหตุอื่นใดผู้ใช้ต้องระวางโทษ เพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ฉะนั้น จะเข้าลักษณะผู้ใช้ตามมาตรา ๔๔ จะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์

ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ใช้ต้องมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด
๒. ผู้ใช้ต้องก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด
๓. ผู้ถูกใช้ต้องได้กระทำความผิดตามที่ผู้ใช้ก่อ

๑. ผู้ใช้ต้องมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด ในเรื่องเจตนาของผู้ใช้ที่จะก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดนี้ อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ในเรื่องเกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกใช้เกิดขึ้นนอกเหนือขอบเขตของการใช้ไป ผู้ใช้จะต้องรับผิดชอบเพียงใดย่อมเป็นไปตามมาตรา ๘๗ ซึ่งบัญญัติเป็นหลักว่า ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาให้กระทำความผิดและผู้สนับสนุนให้กระทำความผิดแล้วแต่กรณีย่อมต้องรับผิดชอบแต่เพียงภายในขอบเขตที่ตนได้ใช้ หรือโฆษณาให้กระทำ หรือได้เจตนาสนับสนุนเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ก ใช้ ข ให้ไปทำร้ายร่างกาย ค เพียงให้ได้รับบาดเจ็บ แต่ ข กลับไปทำร้าย ค จนได้รับอันตรายสาหัสซึ่งเป็นเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๕๔ ก ย่อมต้องรับผิดชอบในฐานะผู้ใช้ให้ทำร้ายร่างกายเท่านั้น ถึงแม้ ข ผู้ลงมือกระทำจะต้องมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายได้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา ๒๕๔ ก็ตาม

๒. ผู้ใช้ต้องก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด กฎหมายจะลงโทษผู้ใช้ก็เฉพาะเมื่อผู้ถูกใช้ได้ทราบถึงการให้ การบังคับ การขู่เข็ญ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริมแล้วเท่านั้น

๓. ผู้ถูกใช้จะต้องได้กระทำความผิดตามที่ผู้ใช้ก่อ การก่อให้เกิดการกระทำความผิดจะต้องมีผล คือ มีการกระทำของผู้ก่อเป็นเหตุ และมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น อันเนื่องจากการกระทำของผู้ใช้ ถ้าการกระทำของผู้ถูกใช้เป็นการผิดแม้ผู้ถูกใช้จะมีข้อแก้ตัวไม่ต้องรับโทษ ถ้าข้อแก้ตัวที่ผู้ถูกใช้ไม่ต้องรับโทษนั้นไม่ใช่เหตุในลักษณะคดีแล้ว ผู้ใช้ก็ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ

หลักทั่วไปดังกล่าวข้างต้นนี้ มีข้อยกเว้นอยู่ ๒ ประการ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๗ กล่าวคือ

๑. แม้ว่าจะได้มีการกระทำความผิดเกินขอบเขตที่ได้ใช้ ได้โฆษณาให้กระทำความผิด หรือได้มีเจตนาสนับสนุนก็ตาม แต่ถ้าโดยพฤติการณ์อาจเล็งเห็นได้ว่าอาจจะเกิดการกระทำความผิดดังที่เกิดขึ้นนั้นได้ ผู้ใช้ ผู้โฆษณา และผู้สนับสนุนก็ต้องรับผิดชอบที่เกิดขึ้นนั้นด้วย เสมือนหนึ่งว่าตนได้ใช้ หรือได้โฆษณาให้กระทำหรือได้สนับสนุนในความผิดที่เกิดขึ้นนั้นจริง ๆ

ตัวอย่าง เช่น ก ใช้ให้ ข ไปปลุกทรัพย์ ค ข ได้ไปปลุกทรัพย์ของ ค ในเวลากลางคืนซึ่งถือว่าเป็นเหตุฉกรรจ์ของการลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ (๑) ซึ่งเป็นเหตุทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษสูงขึ้นกว่าการลักทรัพย์ธรรมดา ตามมาตรา ๓๓๕ เมื่อพิจารณาตาม

หลักทั่วไปข้างต้นแล้ว ก ควรมีความผิดเพียงฐานใช้ให้ลักทรัพย์ธรรมดาเท่านั้น เพราะเวลาที่ ก ใช้ให้ ข ไปลักทรัพย์นั้น ก ไม่ได้ระบุนุเจาะจงว่าให้ ข ไปลักทรัพย์ในเวลากลางคืน แต่ว่า โดยพฤติการณ์แล้ว ก อาจเล็งเห็นได้ว่าเมื่อใช้ให้ ข ไปลักทรัพย์ ข อาจไปลักทรัพย์เวลากลางวัน หรือกลางคืนก็ได้ ฉะนั้น ก จึงต้องรับผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้ลักทรัพย์ในเวลากลางคืน ซึ่งเป็นการลักทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์เพราะเข้าลักษณะยกเว้น ตามมาตรา ๘๔

๒. ถ้าผู้ลงมือกระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากผลที่เกิดจากการกระทำความผิดซึ่งเป็นเหตุฉกรรจ์ ผู้ใช้ ผู้โฆษณา และผู้สนับสนุนแล้วแต่กรณีย่อมต้องรับผิดทางอาญา สำหรับความผิดที่ทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์นั้นด้วย เช่น การทำร้ายร่างกาย ถ้าเป็นเหตุให้ผู้ถูกทำร้ายได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ย่อมมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา ๒๔๕ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี แต่ถ้าการทำร้ายร่างกายนั้นประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๕๐ คือ เป็นเหตุให้ผู้ถูกทำร้ายถึงแก่ความตาย ผู้กระทำจะต้องรับผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา ตามมาตรา ๒๕๐ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึง ๒๐ ปี ดังนั้น ถ้าสมมุติว่า ก ใช้ให้ ข ไปทำร้าย ค ข ได้ไปทำร้าย ค ตามที่ถูกใช้แล้ว ค ถึงแก่ความตายตามที่ถูกใช้แล้ว ค ถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำร้ายนั้น แม้ว่า ก จะได้ใช้เพียงให้ไปทำร้าย ค ก็ตาม แต่เนื่องจากเข้าลักษณะที่ว่า ข ผู้ซึ่งลงมือกระทำความผิดจะต้องมีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา ซึ่งมีกำหนดโทษสูงกว่าความผิดฐานทำร้ายร่างกายดังตั้งใจกระทำ ทั้งนี้ เพราะการกระทำความผิดของตนเป็นผลให้ ค ถึงแก่ความตาย ฉะนั้น ก ผู้ใช้จึงต้องมีความผิดฐานใช้ให้ ข ฆ่าคนตายโดยไม่เจตนาด้วย ทั้ง ๆ ที่ความจริง ก ใช้ ข ไปทำร้ายร่างกาย ค เท่านั้น อย่างไรก็ตามถ้าโดยลักษณะของความผิด ผู้ลงมือกระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นเฉพาะเมื่อผู้ลงมือกระทำความผิดได้รู้หรืออาจเล็งเห็นได้ว่า จะเกิดผลเช่นนั้นขึ้น ผู้ใช้ ผู้โฆษณาให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุน จะต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่กำหนดให้รับโทษสูงขึ้นก็ต่อเมื่อเขารู้ หรืออาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นนั้นขึ้น

ตัวอย่าง เช่น การฆ่าเจ้าพนักงานตามมาตรา ๒๔๔ (๑) ซึ่งถือว่าเป็นเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานฆ่าคนตาย ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการฆ่าบุคคลธรรมดา แต่ผู้กระทำจะมีความผิดฐานฆ่าเจ้าพนักงานได้ต่อเมื่อได้กระทำไปโดยรู้ยู่ว่ามีผู้ใดคนหนึ่งเป็นเจ้าพนักงาน ดังนั้น ตามตัวอย่างข้างต้นเมื่อ ข ไปฆ่า ค ซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน โดย ก ผู้ใช้ไม่ทราบว่า ค เป็นเจ้าพนักงาน ก ก็ย่อมมีความผิดฐานใช้ให้ฆ่าคนตายธรรมดาเท่านั้น

ส่วน ข ผู้ลงมือกระทำความผิดนั้นจะมีความผิดฐานฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งเป็นเหตุจรรยาของความผิดฐานฆ่าคนตายตามมาตรา ๒๘๕ (๑) หรือจะมีความผิดฐานฆ่าคนตายธรรมดา ตามมาตรา ๒๘๔ ก็แล้วแต่ว่า ข รู้หรือไม่ว่า ค เป็นเจ้าพนักงานก่อนที่จะลงมือกระทำความผิด

๔.๓.๓ ความรับผิดของผู้สนับสนุนกับเหตุจรรยาในคดีอาญา

ผู้ร่วมกระทำความผิดอาญาอีกลักษณะหนึ่ง คือ ผู้สนับสนุนการกระทำความผิด หรือเรียกสั้น ๆ ว่าผู้สนับสนุน โดยมาตรา ๘๖ บัญญัติว่า

ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในขณะที่ผู้อื่นกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษ ๒ ใน ๓ ส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุน

จากบทบัญญัติดังกล่าว การกระทำที่จะผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนก็ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ

๑. ต้องมีการกระทำอัน เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด
๒. การช่วยเหลือและให้ความสะดวกนั้นจะต้องกระทำก่อนหรือขณะกระทำความผิด
๓. ต้องมีเจตนาที่จะช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด

ความรับผิดชอบของผู้สนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวกับเหตุจรรยา นั้น มีลักษณะที่แตกต่างไปจากผู้กระทำความผิด กล่าวคือ ผู้สนับสนุนจะต้องรับผิดในผลของการกระทำของผู้ที่ตนสนับสนุน เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้ที่ตนสนับสนุนนั้นได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น โดยการกระทำความผิดนั้น อาจจะเป็นเพียงชั้นพยายามหรือความผิดสำเร็จก็ได้ ถ้าความผิดนั้นยังไม่ถึงชั้นลงมือกระทำความผิด ผู้สนับสนุนก็ยังไม่ผิด ตัวอย่างเช่น ก ให้ปืนแก่ ข ไปเพื่อใช้ในการปล้นทรัพย์ ซึ่งถ้า ข เวลาปล้นทรัพย์ได้มีอาวุธปืนติดตัวไปด้วยหรือใช้อาวุธปืน ข ก็อาจมีความผิดฐานปล้นทรัพย์ ประกอบด้วยเหตุจรรยาตามมาตรา ๓๔๐ ประกอบมาตรา ๓๔๐ ตรี ถ้า ข ได้รับปืนจาก ก ไปแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการปล้นหรือพยายามปล้นทรัพย์เกิดขึ้น ก ก็ยังไม่มีผิดฐานเป็นผู้

สนับสนุนให้ ข ปลันทรัพย์อันประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ ซึ่งต่างกับกรณีผู้ใช้ให้กระทำความผิดซึ่ง แม้ผู้ถูกใช้จะยังไม่ได้ลงมือกระทำความผิด ผู้ใช้ก็ยังคงมีโทษอยู่ส่วนหนึ่ง

เมื่อตัวการได้กระทำความผิดอย่างใดเกิดขึ้นแล้วผลของการกระทำความผิด นั้น ผู้สนับสนุนก็จะต้องมีส่วนรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น ผู้สนับสนุน ให้ตัวการไปกระทำความผิดทางอาญา ในฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ เมื่อตัวการได้กระทำความผิดเกิดขึ้น ผู้สนับสนุนก็ต้องรับผิดทางอาญาในฐานความผิดที่ประกอบเหตุฉกรรจ์นั้นด้วย ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ก็คือกรณีที่ตัวการได้กระทำความผิดเกินขอบเขตกว่าที่ผู้สนับสนุนเจตนา เช่น ผู้สนับสนุนเจตนา เพื่อให้ตัวการกระทำความผิดธรรมดา มิใช่ฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ ซึ่งจะเป็นผล ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ปัญหาก็คือว่าผู้สนับสนุนจะต้องได้รับโทษในส่วนของฐาน ความผิดซึ่งประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ซึ่งเกินกว่าเจตนาของผู้สนับสนุน ปัญหาความรับผิดของผู้ สนับสนุนในกรณีนี้ก็พิจารณาได้จากมาตรา ๘๗ ซึ่งได้กล่าวแล้วในส่วนของเรื่องผู้ใช้ กล่าวคือถ้าผู้ สนับสนุนอาจเล็งเห็นได้ว่าอาจจะเกิดการกระทำความผิดดังที่เกิดขึ้นนั้น ผู้สนับสนุนก็ต้องรับผิดใน ความผิดที่เกิดขึ้นนั้นด้วย เสมือนหนึ่งว่าตนมีเจตนาที่จะสนับสนุนในความผิดที่เกิดขึ้นนั้นจริง ๆ

๔.๓.๔ เหตุที่เกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดกับเหตุฉกรรจ์ในคดีอาญา

ผู้ร่วมกระทำความผิดในคดีอาญานั้น อาจจะร่วมในฐานต่าง ๆ กัน เช่น ในฐานตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ซึ่งกฎหมายก็ได้กำหนดโทษสำหรับบุคคลที่ร่วมกระทำความผิด ในฐานต่าง ๆ นั้นไว้แล้วดังมาตรา ความรับผิดชอบของตัวการตามมาตรา ๘๓ ความรับผิดของ ผู้ใช้ตามมาตรา ๘๔ และ ๘๕ ความรับผิดของผู้สนับสนุนมาตรา ๘๖ และ ๘๗ ดังที่กล่าวมาแล้ว นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดถึงเหตุที่เกี่ยวเนื่องกับตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจจะ เป็นเหตุให้ผู้ร่วม กระทำความผิดได้รับโทษหรือได้รับการยกเว้นโทษทุกคน หรือเหตุที่อาจจะเป็นการรับโทษหรือยกเว้น โทษ เฉพาะผู้ร่วมกระทำความผิดคนหนึ่งก็ได้ ซึ่งเหตุที่เกี่ยวเนื่องกับตัวผู้กระทำความผิด เช่นนี้ ย่อมมีความสัมพันธ์กับการที่ผู้ร่วมกระทำความผิดได้กระทำความผิดในฐานความผิด หรือในลักษณะ ความผิดบางอย่าง หรือเนื่องจากผลของการกระทำความผิด ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้อง รับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ ดังนั้นจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง เหตุเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดกับเหตุฉกรรจ์ในคดีอาญา ซึ่งมาตรา ๘๔ บัญญัติไว้ว่า

ถ้ามีเหตุส่วนตัวอันยกเว้นโทษ ลดโทษ หรือเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดคนใด จะนำเหตุ นั้นไปใช้แก่ผู้กระทำความผิดคนอื่นในการกระทำความผิดนั้นด้วยไม่ได้ แต่ถ้าเหตุอันควรร ยกเว้นโทษ ลดโทษหรือเพิ่มโทษเป็นเหตุในลักษณะคดี จึงให้ใช้แก่ผู้กระทำความผิดในการ กระทำความผิดนั้นด้วยกันทุกคน

ตามหลักของมาตรา ๘๔ ได้กำหนดเหตุบางอย่างที่จะมีผลทำให้มีการยกเว้นโทษ ลดโทษ หรือเพิ่มโทษแก่ผู้ร่วมกระทำความผิด โดยกฎหมายกำหนดว่า ถ้าเป็นเหตุส่วนตัว ก็จะ นำเหตุส่วนตัวนี้ไปใช้แก่ผู้กระทำความผิดคนอื่นในการกระทำความผิดนั้นไม่ได้ แต่ถ้าเหตุนั้นเป็น เหตุในลักษณะคดีก็ให้ใช้หรือมีผลต่อผู้ร่วมกระทำความผิดทุกคน การที่จะนำหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๘๔ มาใช้นี้ จะต้องมาภายหลังหลักทั่วไปในความรับผิดของตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน กล่าวคือ จะต้อง เป็นการร่วมกระทำ หรือใช้หรือสนับสนุนที่ต้องรับผิดตามหลักทั่วไปตามมาตรา ๘๓-๘๘ เสียก่อน เช่น ตัวการคนหนึ่งมีอาวุธไปลักทรัพย์ ซึ่งถือว่าเป็นการลักทรัพย์ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ แต่ถ้าผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่น ๆ ไม่รู้ข้อเท็จจริงนั้น แม้จะเป็นเหตุในลักษณะคดี ตัวการคนอื่น ๆ ก็ไม่ต้องรับผิดด้วย ไม่ต้องนำมาตรา ๘๔ มาพิจารณา แต่ถ้าเป็นพฤติการณ์ที่ผู้ร่วมกระทำความผิดรู้ และต้องรับโทษตามหลักทั่วไป ถ้าเหตุนั้นเป็นเหตุส่วนตัวผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่นก็ไม่ต้องรับผล ในเหตุนั้นด้วย

เนื่องจากมาตรา ๘๔ ได้กำหนดถึงผลของการรับโทษเนื่องจากเหตุส่วนตัวและเหตุใน ลักษณะคดีซึ่งเป็นเหตุให้มีการยกเว้นโทษ ลดโทษ หรือเพิ่มโทษ แก่ผู้ร่วมกระทำความผิด จึงสมควร ที่จะได้พิจารณาถึงเหตุส่วนตัวและเหตุในลักษณะคดีที่เกี่ยวข้องกับเหตุฉกรรจ์ในคดีอาญาดังนี้

ก. เหตุส่วนตัวอันควรรยกเว้นโทษ

๑. มาตรา ๗๑ วรรคแรกบัญญัติว่า "ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๓๖ วรรคแรก และมาตรา ๓๔๑ ถึงมาตรา ๓๖๔ นั้น ถ้าเป็นการกระทำที่สามีกกระทำ ต่อภรรยา หรือภรรยากระทำต่อสามี ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ"

ความผิดตามที่มาตรา ๗๑ วรรคแรกกำหนดให้การกระทำความผิดระหว่าง สามีกรรยาตามที่กำหนดไว้เป็นเหตุอันควรรยกเว้นโทษนั้น จะเห็นได้ว่ามีความผิดหลายฐานความผิด ที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ประกอบ เหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๓๕, ๓๓๕ ทวิ ความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา ๓๔๓ ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๔๒ ความผิดฐานทำผิดหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สิน ตามมาตรา ๓๕๓ ประกอบเหตุ-

ฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๕๔ ความผิดฐานกรรโชกประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๓๗ วรรค ๒
ความผิดฐานรับของโจรประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๕๗ วรรคแรกถึงวรรค ๓

ดังนั้นความผิดที่มีลักษณะประกอบด้วย เหตุฉกรรจ์เหล่านี้ ถ้าสามีกระทำต่อ
ภริยาหรือภริยากระทำต่อสามี ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ

๒. มาตรา ๗๒ บัญญัติว่า "เด็กอายุไม่เกินเจ็ดปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติ
เป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ" ดังนั้นถ้าเด็กอายุไม่เกิน ๗ ปี ไปกระทำผิดอาญา เด็กนั้น
ก็จะไม่ต้องรับโทษ แม้ว่าความผิดนั้นจะมีลักษณะประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ ซึ่งมีผลให้ต้องรับโทษ
หนักขึ้นก็ตาม การยกเว้นโทษกรณีนี้ถือว่าอายุเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ซึ่งเป็นเหตุส่วน
ตัวอันทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์

๓. มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า "ผู้ใดพยายามกระทำความผิด หากยับยั้งเสียเองไม่
กระทำการให้ตลอด หรือกลับใจแก้ไขไม่ให้กระทำนั้นบรรลุลผล ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ สำหรับการ
พยายามกระทำความผิดนั้น" เช่น ล กับพวกขู่เอาเงินผู้เดินทาง เจ้าทรัพย์ร้องทักขึ้นเพราะรู้
จัก ล ล ร้องว่า "หยุดไว้พวกเดียวกัน" แล้วก็จากไป เป็นการพยายามกระทำความผิดแล้ว
ยับยั้งเสียเองไม่ใช่เพราะอุปสรรคอื่นขัดขวาง ไม่ต้องรับโทษฐานพยายามปล้นทรัพย์^๑ ดังนั้น
โดยทั่วไปหากมีการกระทำความผิดถึงขั้นพยายามในความผิดฐานต่าง ๆ แม้ว่าความผิดนั้นจะ
ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ก็ตาม ถ้าหากผู้กระทำยับยั้งเสียเองไม่กระทำให้ตลอด หรือกลับใจแก้ไข
ไม่ให้การกระทำนั้นบรรลุลผล ผู้พยายามกระทำความผิดก็ไม่ต้องรับโทษสำหรับความพยายามนั้น
ตัวอย่างเช่น ก พยายามฆ่า ข ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำตามหน้าที่ ซึ่งเป็นความผิดฐาน
พยายามฆ่าประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๔ (๑) ถ้าหาก ก ไม่กระทำให้ตลอดหรือกลับใจ
แก้ไขเสียเอง ก ก็ไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดฐานพยายามฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่
ดังกล่าว

^๑ คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๐/๒๕๐๓

ข. เหตุส่วนตัวอันควรได้รับการลดโทษ

๑. มาตรา ๗๑ วรรค ๒ บัญญัติว่า

ความผิดดังระบุนั้นถ้าเป็นการกระทำที่บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานกระทำต่อบุพการี หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกระทำต่อกัน แม้กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็ให้เป็นความผิดอันยอมความได้และนอกจากนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่ศาลกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

ดังนั้นถ้าเป็นความผิดตามมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๓๖ วรรคแรก และมาตรา ๓๔๑ ถึง มาตรา ๓๖๔ นั้น ถ้าเป็นการกระทำระหว่างผู้สืบสันดานกับบุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกระทำต่อกัน แม้ว่าความผิดที่ได้กระทำนั้นจะประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ อันเป็นเหตุให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นก็ตาม ศาลก็อาจจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

๒. มาตรา ๗๒ บัญญัติว่า "ผู้ใดบันดาลโทสะโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ดังนั้นแม้ว่าความผิดที่ผู้กระทำจะมีลักษณะประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ก็ตาม กฎหมายก็อนุญาตให้ศาลลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าระวางโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ เพียงใดก็ได้ ถ้าผู้กระทำกระทำไปโดยบันดาลโทสะ

๓. มาตรา ๗๔ บัญญัติว่า "เด็กอายุกว่าสิบสี่ปีแต่ยังไม่เกินสิบเจ็ดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติ เป็นความผิด ถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงกึ่งหนึ่ง"

ดังนั้น ถ้าเด็กอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๗ ปี กระทำความผิดทางอาญา แม้ว่าความผิดนั้นจะประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องรับโทษหนักขึ้น แต่ถ้าศาลเห็นสมควรพิพากษาลงโทษ กฎหมายก็กำหนดให้ศาลลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงกึ่งหนึ่ง

๔. มาตรา ๗๖ บัญญัติว่า "ผู้ใดอายุกว่าสิบเจ็ดปี แต่ยังไม่เกินยี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้

สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งในสาม หรือกึ่งหนึ่งก็ได้"

เช่น จำเลยมีอายุเพียง ๑๔ ปี กับพวก ๓ คน ปล้นทรัพย์ในเวลา กลางวันอันน่าจะทำไปด้วยความตึกคะนองประสาหนุ่ม ไม่ได้คิดและตระเตรียมการให้รอบคอบ อย่างคนธรรมดาที่คิดกระทำการใหญ่เช่นนี้ ผลที่ได้รับคือพวกของตนถูกยิงตายไป ๑ คน ตัวเอง ถูกยิงบาดเจ็บ เช่นนี้ ศาลลดมาตราส่วนโทษให้ ๑ ใน ๓ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๗๖ เป็นการสมควรแล้ว นอกจากผู้ที่มีอายุมากกว่า ๑๗ ปี แต่ยังไม่เกิน ๒๐ ปี มากระทำความผิดอาญา ศาลมีอำนาจที่จะลดมาตราส่วนโทษหรือระวางโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว แม้ว่าการกระทำนั้น จะประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นก็ตาม ศาลก็อาจจะ ลดมาตราส่วนโทษสำหรับความผิดนั้นลง ๑ ใน ๓ หรือกึ่งหนึ่งก็ได้

๕. มาตรา ๗๘ บัญญัติว่า "ถ้าผู้กระทำความผิดมีเหตุบรรเทาโทษ เช่น เป็นผู้ที่มีคุณความดีมาก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้นหรือ ให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา" เหตุบรรเทาโทษจึงเป็นคุณลักษณะและความ ประพฤติของผู้กระทำความผิดเฉพาะตัว ย่อมไม่มีผลถึงผู้กระทำความผิดคนอื่น ๆ ดังนั้น ถ้าผู้ กระทำความผิด กระทำความผิดที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องรับโทษหนักขึ้น แต่ถ้า ผู้กระทำความผิดมีเหตุบรรเทาโทษและถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะ ลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

๖. มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า

ผู้ใดกระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรับผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะ จิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตหั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับการกระทำความผิดนั้น แต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถรับผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับ ความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับเหตุฉกรรจ์ ถ้าผู้กระทำความผิดได้ กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรับผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เนื่องจากเหตุตาม มาตรา ๖๕ แม้ว่าความผิดนั้นจะประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์อันเป็นเหตุที่จะทำให้ผู้กระทำต้องรับ โทษหนักขึ้น ผู้นั้นก็ไม่ต้องรับโทษ แต่ถ้าผู้กระทำยังสามารถรับผิดชอบอยู่บ้าง หรือสามารถบังคับได้ บ้าง ศาลก็อาจจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

ค. เหตุส่วนตัวอันเป็นเหตุเพิ่มโทษ

๑. มาตรา ๒๘๕ บัญญัติว่า

ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๗ ทวิ มาตรา ๒๗๗ ตริ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๐ มาตรา ๒๘๒ หรือมาตรา ๒๘๓ เป็นการกระทำแก่ผู้สืบสันดานศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการ หรืออยู่ในความปกครอง ในความพิทักษ์หรือในความอนุบาล ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆ หนึ่งในสาม

ความผิดตามที่ระบุไว้ตามมาตรา ๒๘๕ จะเห็นได้ว่า บางฐานความผิดนั้นมีลักษณะ เป็นความผิดที่ประกอบด้วย เหตุฉกรรจ์อยู่แล้ว เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิงประกอบ เหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๗๖ วรรค ๒, ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิงประกอบ เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๗๗ ทวิ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิงประกอบ เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๗๗ ตริ, ความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกิน ๑๓ ปี ประกอบ เหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๗๙ วรรค ๒, ความผิดฐานกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุกว่า ๑๓ ปี ประกอบ เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๘๐, ความผิดฐานจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารหญิง ประกอบ เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๘๓ วรรค ๒ และวรรค ๓ ความผิดในฐานความผิดเหล่านี้ ถ้าเป็นการกระทำต่อบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘๕ ผู้กระทำก็ต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ อีก หนึ่งในสามแสดงให้เห็นว่า กฎหมายมุ่งที่จะลงโทษผู้กระทำให้สาสมกับความผิด และเพื่อให้มีผลต่อการข่มขู่ผู้กระทำความผิดและบุคคลอื่น ๆ อีกด้วย

๒. มาตรา ๒๘๕ (๑) บัญญัติว่า "ผู้ใดข่มขู่พวกรู้ต้องระวางโทษ ประหารชีวิต. . ." การข่มขู่พวกรู้ถือว่าเป็นความสัมพันธ์ในทางสืบสายโลหิตและถือว่าเป็นเหตุส่วนตัวโดยแท้^๑ ผู้ที่กระทำความผิดฐานข่มขู่พวกรู้ นั้น ถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดฐานฆ่าคนตายประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๒๘๕ (๑) และถือว่าเป็นเหตุส่วนตัวของผู้กระทำความผิด

---

^๑ ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล, "เหตุส่วนตัวและเหตุในลักษณะคดี", บทบัญญัติ เล่มที่ ๓๗ ๒๕๒๓, หน้า ๕๓๔

๓. มาตรา ๒๔๖ บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใดที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

จึงเห็นได้ว่าลักษณะของเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๒๔๔ นั้น ถือได้ว่าเป็นเหตุส่วนตัวโดยตรงของผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานทำร้ายร่างกายประกอบ เหตุฉกรรจ์

๔. มาตรา ๒๔๘ บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดมาตรา ๒๔๗ ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใด ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองถึงสิบปี"

ความผิดที่ได้กระทำตามมาตรา ๒๔๗ ก็คือ การทำร้ายร่างกายได้รับอันตรายสาหัส โดยปกติกฎหมายก็ถือว่าการทำร้ายร่างกายได้รับอันตรายสาหัสนั้นเป็นการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายประกอบ เหตุฉกรรจ์อยู่แล้ว และยังถ้าการทำร้ายร่างกายได้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา ๒๔๗ นี้ ได้กระทำโดยมีลักษณะประการหนึ่งประการใดตามมาตรา ๒๔๔ ซึ่งเป็นเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานทำร้ายร่างกายด้วยผู้กระทำความผิดยังต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามลำดับและกฎหมายถือว่าเป็นเหตุส่วนตัวของผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

ง. เหตุในลักษณะคดีกับ เหตุฉกรรจ์ในคดีอาญา

เหตุในลักษณะคดี หมายถึง เหตุที่กระทบถึงตัวคดีหรือข้อกล่าวหาทั้งหมด^๑ เป็นเหตุซึ่งมิได้อาศัยคุณสมบัติส่วนตัวของผู้กระทำความผิด แต่เป็นเหตุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นเองและย่อมเป็นผลแก่ผู้กระทำความผิดทุกคน เหตุในลักษณะคดีแบ่งออกได้เป็น

---

^๑ สัญญา ธรรมศักดิ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ตอน ๒) (กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, ๒๕๑๕), หน้า ๖๔๕

ก. เหตุในลักษณะคดีอันควรรยกเว้นโทษ

มาตรา ๓๐๔ บัญญัติว่า "ผู้ใดเพียงแต่พยายามกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๑ หรือ ๓๐๒ วรรคแรก ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ" การพยายามกระทำความผิดฐานทำให้แท้งลูก ถือว่าเป็นเหตุในลักษณะคดี

ข. เหตุในลักษณะคดีอันควรลดโทษ

มาตรา ๑๘๓ บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๗๘ หรือตามมาตรา ๑๘๐ แล้วลู่แก่โทษ และกลับแจ้งความจริงต่อศาลหรือเจ้าพนักงานก่อนมีคำพิพากษา และก่อนตนถูกฟ้องในความผิดที่ได้กระทำ ศาลลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้" เหตุในลักษณะคดีอันควรลดโทษนี้ เป็นกรณีความผิดที่บุคคลได้เบิกความเท็จแล้วภายหลังได้ลู่แก่โทษและกลับแจ้งความจริงต่อศาลหรือ เจ้าพนักงานก่อนมีคำพิพากษาและก่อนตนถูกฟ้องในความผิดที่ได้กระทำ กฎหมายให้อ่านาจศาลที่จะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

ค. เหตุในลักษณะคดีอันควรเพิ่มโทษ

เหตุในลักษณะคดีอัน เป็นเหตุเพิ่มโทษได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๓๔ (๑)-(๗) กล่าวคือ ถ้าผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ อันประกอบด้วยลักษณะตามมาตรา ๓๓๔ (๑)-(๗) คือ

๑. ในเวลากลางคืน
๒. ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่ หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกัน หรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวภัยอันตรายใด ๆ

๓. โดยทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้น เข้าไปด้วยประการใด ๆ

๔. โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้าหรือเข้าทางช่องทางที่ผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

๕. โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าที่หรือทำด้วยประการอื่น เพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้
๖. โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน
๗. โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

เมื่อกำหนดได้ว่าเหตุใด เป็นเหตุส่วนตัว หรือเป็นเหตุในลักษณะคดีแล้ว ผลก็จะ เป็นไปตามมาตรา ๘๘ กล่าวคือถ้าเป็นเหตุส่วนตัว ก็จะมีผล เฉพาะตัวผู้กระทำความผิด ดังนั้นผู้ร่วมกระทำความผิดอื่น ๆ เช่น ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนไม่ว่าความผิดนั้นจะเป็น ความผิดธรรมดา หรือความผิดที่ประกอบด้วย เหตุฉกรรจ์อันจะมีผลให้ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นก็จะไม่ได้รับผลนั้นด้วย แต่ถ้าเป็นเหตุในลักษณะคดี ก็จะมีผลต่อผู้ร่วมกระทำความผิดทุกคน แต่ถึงแม้จะเป็นเหตุในลักษณะคดี ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ร่วมกระทำความผิดได้รับผลด้วยก็ตาม แต่ในการพิจารณาความรับผิดของผู้ร่วมกระทำความผิด เช่น ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนก็ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ทั่วไปของผู้ร่วมกระทำความผิดในฐานนั้น ๆ เสียก่อน ยกตัวอย่าง เช่น ความรับผิดในฐานตัวการมีองค์ประกอบข้อหนึ่งว่า ต้องมีเจตนาร่วมกันและต้องรู้ ถึงเจตนาของผู้ร่วมกระทำความผิด ดังนั้นตัวการร่วมที่ไม่รู้ถึงเจตนาของผู้ร่วมกระทำความผิด แม้ว่าสิ่งที่ตัวการคนอื่นกระทำไปนั้นจะเป็นเหตุในลักษณะคดีก็ตาม ตัวการที่ไม่ได้รู้ถึงเจตนานั้นก็ไม่ต้องร่วมรับผิดด้วย กล่าวคือ การใช้บทบัญญัติในมาตรา ๘๘ จะต้องใช้ภายหลังจากที่การกระทำนั้นครบตามหลักเกณฑ์ทั่วไปของผู้ร่วมกระทำความผิดในฐานต่าง ๆ เช่น ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนเสียก่อน

๔.๔ เหตุฉกรรจ์บางลักษณะ เป็นเหตุในลักษณะคดีหรือไม่

เนื่องจากการที่จะกำหนดว่าอะไร เป็นเหตุในลักษณะคดี หรือเหตุส่วนตัว บางครั้งก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย ๆ ที่จะตัดสินลงไปได้ โดยเฉพาะเหตุฉกรรจ์บางลักษณะที่ผู้บัญญัติกฎหมายบัญญัติเพิ่มเติมขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้มีผลในการข่มขู่ผู้กระทำความผิด จึงทำให้เกิดปัญหาในการพิจารณาว่าเหตุฉกรรจ์บางลักษณะ เป็นเหตุในลักษณะคดีหรือไม่ เหตุฉกรรจ์ที่มีปัญหาและยังมีข้อโต้เถียงอยู่ เช่น มาตรา ๓๔๐ ตรี แห่งประมวลกฎหมายอาญา ศาลได้วินิจฉัยไปในลักษณะที่ว่า มาตรา ๓๔๐ ตรี เป็นกรณีเฉพาะตัวผู้กระทำความผิด ไม่เป็นเหตุในลักษณะคดีตามมาตรา ๘๘ ดังคำพิพากษาต่อไปนี้

๑. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๑/๒๕๑๘ จำเลยกับพวก ๖ คน ปล้นทรัพย์จำเลยที่ ๑ มีปืนติดตัว และใช้ปืนจี้เอาทรัพย์ จำเลยที่ ๒ ไม่มีปืน จำเลยที่ ๑ ผู้เดียวมีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ ทรี จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ เท่านั้น

๒. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๕๐/๒๕๑๘ ในการปล้นทรัพย์ซึ่งใช้ปืนยิงผู้ร่วมกระทำทุกคนมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ แต่เฉพาะตัวผู้ใช้ปืนเท่านั้นที่ต้องรับโทษหนักใช้มาตรา ๓๔๐ ทรี

๓. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๗๘/๒๕๑๘ ประมวลกฎหมายมาตรา ๓๔๐ ทรี ที่ว่าผู้ใดกระทำความผิดตาม . . . ฯลฯ มาตรา ๓๔๐ . . . โดยมีหรือใช้อาวุธเป็น ฯลฯ ต้องระวางโทษหนักขึ้นทั้งหนึ่งนั้น เฉพาะตัวผู้มีหรือใช้อาวุธเป็นผู้ที่ร่วมกระทำการปล้นแต่ไม่ได้มีหรือใช้อาวุธเป็นไม่ต้องด้วย มาตรา ๓๔๐ ทรี

๔. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๓/๒๕๑๘ ปล้นทรัพย์โดยมีหรือใช้อาวุธเป็นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ ทรี ลงโทษหนักขึ้นเฉพาะตัวผู้มีหรือใช้อาวุธเป็นเท่านั้น ผู้อื่นที่ร่วมปล้นไม่ต้องรับโทษหนักขึ้นด้วย ศาลลงโทษตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒

๕. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๐/๒๕๑๘ จำเลยกับพวกอีก ๑ คน ชิงทรัพย์ พวกของจำเลยถือปืนยิง จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๘ วรรค ๒ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ข้อ ๑๔ ไม่ผิดมาตรา ๓๔๐ ทรี

๖. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๒๕๘/๒๕๒๐ ผู้ที่มีอาวุธเป็นต้องรับโทษหนักตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๔๐ ทรี ต้องแปลความโดยเคร่งครัดเฉพาะผู้มีอาวุธเป็นเท่านั้น

๗. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๕๒/๒๕๒๐ มาตรา ๓๔๐ ทรี ลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๘, ๓๓๘ ทวี, ๓๔๐ , ๓๔๐ ทวี หนักขึ้น ต้องตีความโดยเคร่งครัด ซึ่งหมายความเฉพาะตัวผู้กระทำ ไม่เป็นเหตุในลักษณะคดีตามมาตรา ๘๘

จากแนวคำพิพากษาดังกล่าวที่แสดงให้เห็นว่าลักษณะเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ทรี เป็นเหตุเฉพาะตัวหรือเหตุส่วนตัวไม่ใช่เหตุในลักษณะคดี ศาสตราจารย์จิตติ ดิงศรัถิย์ ได้แสดงความเห็นต่อแนวคำพิพากษาดังกล่าว โดยท่านเห็นว่าเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ทรี น่าจะเป็นเหตุในลักษณะคดี โดยท่านได้ให้เหตุผลพอสรุปได้ดังนี้

๑. การที่ศาลวางแนวคำพิพากษาว่าเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ทรี เป็นเหตุเฉพาะตัวหรือเหตุส่วนตัว โดยถือคำว่า "ผู้ใด" ในตัวบทมาตรา ๓๔๐ ทรีนี้ ท่านเห็นว่าคำว่า "ผู้ใด"

ในตัวบทไม่ใช่ถ้อยคำที่แสดงความหมายว่าเป็นความผิดเฉพาะผู้ใดแต่ประการใด เพราะตัวบทความผิดทุกมาตราเริ่มด้วย "ผู้ใด" ทั้งนี้ บทมาตราที่ว่า "ผู้ใด" เป็นเจ้าพนักงาน ฯลฯ ก็เหมือนกับบทมาตราที่ว่า "ผู้ใด" ลักทรัพย์ ความผิดเฉพาะตัวหรือไม่ พิจารณาตามลักษณะของบทบัญญัติและพฤติการณ์แห่งองค์ประกอบความผิดว่าเป็นคุณสมบัติหรือ เป็นพฤติการณ์เฉพาะตัวแต่ละคนหรือไม่ การมีอาวุธติดตัวตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ หรือมี หรือใช้อาวุธปืนในมาตรา ๓๔๐ ตริ ก็เป็นการกระทำที่ไม่มีลักษณะเฉพาะตัวแต่ประการใด จึงไม่ใช่เหตุที่จะเป็นความผิดเฉพาะตัวหรือเหตุส่วนตัวตามมาตรา ๘๔ ที่ตัวการอื่นจะร่วมมีโทษหนักขึ้นด้วยไม่ได้^๑

๒. การที่ศาลวางแนวคำพิพากษาว่าเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ เป็นเหตุส่วนตัวหรือเหตุเฉพาะตัว โดยเหตุผลที่ว่ามาตรา ๓๔๐ ตริใช้คำว่า "ผู้ใด" จึงเป็นเหตุเฉพาะตัวของผู้หนึ่งที่จะต้องรับโทษหนักขึ้น เช่นนี้จะทำให้มีปัญหาในการนำมาตรา ๓๔๐ ตริ ไปใช้กับความผิดฐานชิงทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ เช่นการชิงทรัพย์โดยบางคนแต่งเครื่องแบบทหารหรือใช้ยานพาหนะแต่บางคนไม่ใช่ ซึ่งจะต้องถือว่าทุกคนร่วมกันกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ซึ่งถือได้ว่ามาตรา ๓๔๐ ตริ ไม่ใช่ลักษณะเฉพาะตัวเลย เป็นพฤติการณ์ประกอบการกระทำหรือลักษณะคดีนั้นเอง ถ้าถือว่าเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ เป็นเหตุเฉพาะตัวแล้ว เมื่อนำมาตรา ๓๔๐ ตริ ไปใช้กับมาตรา ๓๓๔ ก็จะเป็นผลว่าถ้าคนหนึ่งใช้อาวุธปืนชิงทรัพย์ โดยใช้ปืนขู่ อีกคนหนึ่งเก็บทรัพย์ไปจากเจ้าทรัพย์ จึงทำให้ผู้ที่ใช้ปืนขู่ต้องรับโทษตามมาตรา ๓๔๐ ตริ แต่เพียงคนเดียวเห็นจะไม่ได้ลักษณะของการกระทำและบทกฎหมายที่ใช้คำว่าผู้ใดมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดก็ชดอยู่แล้วว่าไม่ใช่เหตุเฉพาะตัวหรือเหตุส่วนตัวตามมาตรา ๘๔ แต่เป็นเหตุในลักษณะคดีในการกระทำ คือมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด^๒

๓. การที่ศาลวางแนวคำพิพากษาเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ เป็นเหตุเฉพาะตัวหรือเป็นเหตุส่วนตัว โดยให้เหตุผลว่ากฎหมายมุ่งหมายเฉพาะตัวผู้ถือหรือใช้อาวุธปืนเพราะต้องการลงโทษหนักขึ้นจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด ซึ่งศาสตราจารย์จิตติ ดิงศรัทีย ได้ให้ความเห็นว่ามาตรา ๓๔๐ ตริ เป็นบทลงโทษให้หนักขึ้นต้องตีความโดยเคร่งครัดกลายเป็นเฉพาะตัวไปก็คงไม่

^๑ ความเห็นท้ายคำพิพากษาศฎฎีกาที่ ๑๐๒๑/๒๕๑๘

^๒ ความเห็นท้ายคำพิพากษาศฎฎีกาที่ ๑๑๕๐/๒๕๑๘

แก้ไขหาได้อยู่แน่นอน เพราะบทลงโทษหนักขึ้น เช่น มาตรา ๓๓๕ ก็ทำให้เหตุเฉพาะตัวไม่ต้องแล้วแต่ลักษณะของเหตุนั้น ๆ การใช้อาวุธปืน การแต่งเครื่องแบบทหาร การใช้ยานพาหนะเป็นการกระทำใคร ๆ ก็ทำได้ทำให้ลักษณะตัวผู้กระทำแต่ประการใด จึงต้องเข้าใจว่าเป็นเหตุในลักษณะคดีไม่ใช่ส่วนตัว^๑ ท่านศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศภิทยิ์ ยังได้ให้เหตุผลต่อไปว่า การที่จะไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดให้หนักขึ้น ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ โดยอ้างว่าเป็นบทลงโทษหนักขึ้น ต้องตีความโดยเคร่งครัด ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับที่จะพิจารณาว่าพฤติการณ์อย่างไรเป็นเหตุส่วนตัวหรือเหตุในลักษณะคดี ตามมาตรา ๘๘ หวังว่าจะไม่ใช่เหตุผลเช่นนี้ตีความบทที่เป็นลักษณะฉกรรจ์อื่น ๆ เช่น มาตรา ๒๘๘, ๓๓๕ และวรรคต่าง ๆ ของมาตรา ๓๓๘, ๓๔๐ ว่าเป็นเหตุส่วนตัวผู้กระทำเป็นคน ๆ ไปด้วย^๒

ความเห็นของผู้วิจัยต่อปัญหาที่ว่า มาตรา ๓๔๐ ตริ เป็นเหตุส่วนตัวหรือเหตุในลักษณะคดี

การที่ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาเป็นแนวบรรทัดฐานไว้หลายคดี ที่แสดงให้เห็นว่าการกระทำความผิดที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ เป็นเหตุส่วนตัวซึ่งจะมีผลเฉพาะตัวผู้กระทำความผิด ตามมาตรา ๘๘ นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าถ้าพิจารณาตามลักษณะของบทบัญญัติและการนำมาตรา ๓๔๐ ตริ ไปใช้กับความผิดลักษณะอื่น ๆ แล้วน่าจะเกิดปัญหาขึ้นได้ กล่าวคือ

๑. ในแง่ของลักษณะของบทบัญญัติ มาตรา ๓๔๐ ตริ บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๘, มาตรา ๓๓๙ ทวิ มาตรา ๓๔๐ ทวิ โดยแต่งเครื่องแบบทหาร หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำความผิด หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ต้องระวางโทษหนักขึ้นกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตราทั้งหนึ่ง " จากลักษณะของบทบัญญัติในมาตรา ๓๔๐ ตริ จะเห็นได้ว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับบทบัญญัติในมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ โดย

มาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ บัญญัติว่า "ถ้าในการปล้นทรัพย์ผู้กระทำแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นสี่พัน

^๑ ความเห็นท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๐/๒๕๑๘

^๒ ความเห็นท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๕๒/๒๕๒๐

บาทถึงสี่หมื่นบาท"

มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ บัญญัติว่า "ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้ปืนยิง ใช้วัตถุระเบิด หรือกระทำความรุนแรงกระทำต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี"

จากลักษณะของบทบัญญัติในมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และ วรรค ๔ ศาลได้วางแนววินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ว่า ลักษณะการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และวรรค ๔ นั้นเป็นเหตุในลักษณะคดี เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๑๗/๒๕๐๓

ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยทุกคนฐานปล้นทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้รับอันตรายสาหัส ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ วรรค ๓. จำเลยที่ ๑ ฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่าบาดแผลนั้นไม่สาหัส จึงเป็นผิดเพียงมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ ซึ่งมีโทษเบากว่า แม้จำเลยอื่นจะได้ฎีกา ก็เป็นเหตุในลักษณะคดีย่อมมีผลถึงจำเลยอื่นด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๑๒/๒๕๐๔ ประชุมใหญ่

การที่จำเลยปล้นทรัพย์ได้แล้ว บอกให้ชบวนเกรียนของเจ้าทรัพย์ขับเกรียนไปได้แล้ว จำเลยยิงปืนทางท้ายชบวนเกรียนนั้น เป็นการยิงปืนเพื่อข่มขู่มิให้พวกเจ้าทรัพย์ติดตามต่อสู้ เห็นได้ว่า เหตุการณ์ยังคงต่อเนื่องกับการปล้นอยู่ จำเลยมีความผิดฐานปล้นทรัพย์ โดยใช้ปืนยิงตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๔๐ วรรค ๔

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕๑/๒๕๑๒

จำเลยกับพวกสมคบกันไปปล้น ผู้โดยสารรถยนต์ประจำทางมิได้สมคบกันไปฆ่า เมื่อพวกของจำเลยคนหนึ่งไปยิงผู้โดยสารที่ถูกปล้นบาดเจ็บสาหัส โดยจำเลยไม่ได้เป็นผู้ยิงจะปรับเป็นความผิดของจำเลยฐานพยายามฆ่าคนด้วยไม่ได้ จำเลยคงมีความผิดฐานปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ เท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๒๑/๒๕๑๖

จำเลยทั้งสองกับพวกใช้ปืนชู่เอาข้าง ๒ เข็อก จากความชู่แล้วบังคับให้ความชู่ข้าง ๒ คนนั้นชู่ข้างคนละ เข็อก จำเลยทั้งสองไล่ชู่ให้เดินไป เมื่อไปได้ ๒ กิโลเมตร จำเลยทั้งสอง

กับพวกให้ความรู้ข้างล่ำมข้างไว้กับต้นไม้ จำเลยที่ ๒ ใช้ผ้าขาวม้ามัดข้อมือความรู้ข้างทั้งสองคนติดกัน พวกของจำเลยคนหนึ่งใช้ปืนยิงข้างที่ละ เชือก เมื่อข้างตายจำเลยทั้งสองกับพวกใช้มีดฆ่าแหละเองาข้างไปการกระทำของจำเลยทั้งสองกับพวกเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔

จากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าลักษณะของการกระทำตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และวรรค ๔ นั้นเป็นเหตุในลักษณะคดี ดังนั้น ถ้าเปรียบเทียบกับลักษณะของบทบัญญัติตามมาตรา ๓๔๐ ทรี แล้ว ก็น่าจะถือว่า มาตรา ๓๔๐ ทรี เป็นเหตุในลักษณะคดี

๒. ในแง่การนำไปใช้กับความผิดลักษณะอื่น ๆ เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๓๔๐ ทรี ไปใช้กับความผิดฐานอื่น ๆ ด้วย เช่น ความผิดฐานชิงทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ และมาตรา ๓๓๕ ทวิ ดังนั้นถ้าถือว่าลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๐ ทรี เป็นลักษณะเฉพาะตัว โดยพิจารณาจากคำว่า "ผู้ใด" จึงเป็นเหตุเฉพาะตัวของผู้นั้นก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ เช่น ในกรณีตามมาตรา ๓๓๕ ซึ่งเป็นเรื่องความผิดฐานชิงทรัพย์ ซึ่งองค์ประกอบของการชิงทรัพย์ก็คือ การลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อเหตุต่าง ๆ ตามมาตรา ๓๓๕ ถ้าตีความว่าลักษณะการลักทรัพย์กรณีดังกล่าวตามมาตรา ๓๓๕ นั้น เป็นเหตุเฉพาะตัว เนื่องจากกฎหมายใช้คำว่า "ผู้ใด" แล้ว ก็จะเป็นการชิงทรัพย์เฉพาะผู้ที่ลงมือใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ซึ่งศาลก็ไม่เคยมีคำพิพากษาว่าเป็นเช่นนั้น

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๐ ทรี น่าจะเป็นเหตุในลักษณะคดีจะทำให้มีผลต่อผู้กระทำความผิดตามหลักมาตรา ๔๔

๔.๕ ปัญหาการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ทรี ข้ำซ้อนกับความผิดลักษณะอื่น ๆ

จากบทบัญญัติตามมาตรา ๓๔๐ ทรี ซึ่งได้บัญญัติถึงเหตุฉกรรจ์ที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์มีลักษณะของ เหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๔๐ ทรีก็คือ การกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ

หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำความผิด หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ลักษณะเหตุการณ์ดังกล่าวถ้าพิจารณาเปรียบเทียบกับมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ แล้ว ก็จะได้เห็นว่า มีลักษณะทำนองเดียวกัน คือ มาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ เป็นเรื่องการปล้นทรัพย์โดยที่ผู้ร่วมกระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ส่วนมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ เป็นเรื่องการปล้นทรัพย์ โดยใช้ปืนยิงหรือวัตถุระเบิด ดังนั้น จะเห็นได้ว่าตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ ถ้าอาวุธที่ผู้กระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์นำติดตัวไปด้วยเป็นอาวุธปืน ก็จะมีลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา ๓๔๐ ตรี ที่ว่าโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ ที่ว่าปล้นทรัพย์โดยใช้ปืนยิง ดังนั้น คำว่า "ใช้ปืนยิง" ตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ และคำว่า "โดยใช้อาวุธปืน" ก็มีความหมายเช่นเดียวกันนั่นเอง จึงเห็นได้ว่าการบัญญัติมาตรา ๓๔๐ ตรีขึ้นมา นั้น ถ้านำมาใช้กับความผิดฐานปล้นทรัพย์ย่อมซ้ำซ้อนกันกับมาตรา ๓๔๐ ได้ จึงน่าจะมีปัญหาในการใช้บทกฎหมายในมาตรา ๓๔๐ ตรีกับความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และ วรรค ๔ ขึ้นได้ เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๑/๒๕๑๘ จำเลย ๖ คน ปล้นทรัพย์จำเลยที่ ๑ มีปืนติดตัวและใช้ปืนจี้เอาทรัพย์จำเลยที่ ๒ ไม่มีปืน จำเลยที่ ๑ ผู้เดียวมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ ตรี จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ เท่านั้น

จากคำพิพากษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่จำเลยที่ ๑ มีปืนติดตัวไปด้วยและใช้ปืนในการจี้เอาทรัพย์ การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงต้องด้วยลักษณะความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ ต้องรับโทษเท่ากับผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่น ๆ และเนื่องจากมีบทบัญญัติตามมาตรา ๓๔๐ ตรีซ้ำซ้อนกับมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ นี้ด้วย จึงเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ แต่ผู้เดียวต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ตรีด้วย จึงเห็นได้ว่าการที่จำเลยมีอาวุธติดตัวไปด้วยและใช้อาวุธปืนในการจี้เอาทรัพย์นั้น เป็นการกระทำในลักษณะเดียวกัน คือ การใช้ปืนแต่ต้องรับโทษถึง ๒ ชั้น เนื่องจากการบัญญัติ เหตุการณ์ซ้ำซ้อนกันของบทบัญญัตินี้ดังกล่าว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๕๐/๒๕๑๘

ในการปล้นซึ่งใช้ปืนยิง ผู้ร่วมกระทำทุกคนมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ แต่เฉพาะตัวผู้ที่ใช้ปืนเท่านั้นที่ต้องรับโทษ โทษหนักใช้ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ข้อ ๑๕

จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๕๐/๒๕๑๘ นี้ก็เช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงการบัญญัติเหตุ
ฉกรรจ์ให้เข้าซ้อนกันระหว่างมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ กับมาตรา ๓๔๐ ทรี เป็นผลให้ผู้กระทำความ
ผิด คือผู้ที่ใช้ปืนยิง (ตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔) หรือใช้อาวุธปืนตามมาตรา ๓๔๐ ทรี, ต้องรับ
โทษหนักขึ้นถึง ๒ ชั้น กล่าวคือ เขาต้องรับโทษเท่ากับบุคคลผู้ร่วมในการกระทำการปล้นทรัพย์
โดยใช้ปืนยิง ตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ ชั้นหนึ่งแล้ว และยังต้องรับโทษหนักกว่าผู้ร่วมกระทำความ
ผิดคนอื่น ๆ ด้วยอีกชั้นหนึ่งตามมาตรา ๓๔๐ ทรี

การที่มีการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ให้เข้าซ้อนกันในลักษณะเช่นนี้ สาเหตุประการหนึ่งนั้นก็
เนื่องจากว่าผู้บัญญัติกฎหมาย มีวัตถุประสงค์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดให้หนักยิ่งขึ้น เพื่อให้มีผล
ในการข่มขู่ผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปนั่นเอง ซึ่งเห็นได้จากเจตนารมณ์ของการบัญญัติมาตรา
๓๔๐ ทรี ขึ้น โดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑ ซึ่งได้ให้เหตุผลในการบัญญัติมาตรา ๓๔๐ ทรี
ขึ้นว่า

โดยที่คณะปฏิวัติมีความปรารถนาจะให้ประชาชนได้รับความสงบสุขและปลอดภัยจากอาชญา
กรรม ในการนี้คณะปฏิวัติเห็นว่า อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบางประเภทตาม
ประมวลกฎหมายอาญายังไม่เพียงพอแก่การป้องกันและปราบปราม สมควรแก้ไขให้สูงขึ้นเพื่อ
ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

การที่ผู้บัญญัติกฎหมายมุ่งถึงแต่จะกำราบปราบปรามอาชญากรรม โดยการเพิ่มอัตราโทษ
หรือบัญญัติเหตุฉกรรจ์เพิ่มเติมขึ้นเช่นนี้ ย่อมอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่
มีการเข้าซ้อนกับบทบัญญัติเดิมที่มีอยู่แล้วได้ เช่นกรณีของ มาตรา ๓๔๐ ทรี กับมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒
และ วรรค ๔ เป็นต้น จึงทำให้เกิดหลักในการบังคับใช้กฎหมายที่แปลกออกไป เช่น การที่ศาลถือ
ว่า ลักษณะการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๐ ทรี เป็นเหตุส่วนตัว ซึ่งน่าจะแตกต่างไปจากหลัก
เกณฑ์ของการพิจารณาว่าอะไรเป็นเหตุส่วนตัวและเหตุลักษณะคดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการ
บัญญัติกฎหมายที่มุ่งแต่จะข่มขู่ผู้กระทำความผิดไว้ด้วยโทษ อาจจะก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ติดตามมา
เช่น ปัญหาการตีความว่าลักษณะใดเป็นเหตุส่วนตัวและลักษณะใดเป็นเหตุในลักษณะคดี และยังมีผล
กระทบต่อการลงโทษผู้กระทำความผิดตามหลักที่ว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องได้สัดส่วน
กับความรับผิดชอบของผู้กระทำด้วย

๔.๖ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเหตุจรรยาบรรณในกฎหมายต่างประเทศ

๑. ระบบการลงโทษผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด

ระบบการลงโทษผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดในกฎหมายต่างประเทศนั้นแบ่งออกได้เป็น ๔ ระบบ^๑

ก. ระบบอาศัยความรับผิดชอบของตัวการโดยเด็ดขาด เป็นระบบที่อาศัยความผิดของตัวการเป็นหลัก กล่าวคือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดอื่น ๆ เช่น ผู้สนับสนุนจะต้องรับผิดชอบเมื่อพิจารณาได้ว่าการกระทำของตัวการถือได้ว่าเป็นความผิด ระบบนี้จึงเป็นระบบที่อาศัยความผิดของตัวการโดยเด็ดขาด (l' emprunt absolu de la criminalite de l' auteur principal) ประเทศที่ใช้ระบบนี้คือฝรั่งเศส นอกจากประเทศฝรั่งเศสก็เช่น กฎหมายอาญาของนอร์เวย์ (มาตรา ๕๘) เดนมาร์ก (มาตรา ๒๕) อิตาลี (มาตรา ๑๑๐) เม็กซิโก (มาตรา ๑๒) บราซิล (มาตรา ๒๕) ยูโกสลาเวีย (มาตรา ๑๔) ฟินแลนด์ (บทที่ ๕)

ข. ระบบอาศัยความผิดของตัวการโดยไม่เด็ดขาด ระบบนี้เนื่องมาจากความผิดที่ว่าในการกระทำความผิดนั้นผู้สนับสนุนมีบทบาทรองลงไปจากตัวการก็ควรจะมีโทษลดหลั่นกันลงไปโดยบัญญัติกฎหมายวางอัตราโทษให้ต่ำกว่าตัวการโดยที่ระบบนี้ยังคงถือการกระทำความผิดของตัวการและผู้สนับสนุนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นเหตุเพิ่มโทษอันเนื่องมาจากลักษณะของการกระทำความผิด (เหตุในลักษณะคดี) ย่อมมีผลถึงผู้สนับสนุนด้วย ในระบบนี้การพิจารณาว่าผู้ใดเป็นตัวการผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนจะต้องพิจารณาโดยละเอียดถี่ถ้วนเพราะมีโทษหนักเบาต่างกัน ประเทศที่ใช้ระบบนี้ เช่น เบลเยียม (มาตรา ๖๔) เดอร์เก (มาตรา ๖๕) กำหนดโทษผู้สนับสนุนต่ำกว่าตัวการ เช่น สเปน (มาตรา ๔๓-๔๔) เยอรมัน (มาตรา ๔๔ วรรค ๒) กรีซ (มาตรา ๔๗ วรรค ๒) สวิส (มาตรา ๒๕) และยูโกสลาเวีย (มาตรา ๒๐) และไทย (มาตรา ๘๖) หรือให้อยู่ในดุลพินิจที่จะลดโทษผู้สนับสนุนให้เบากว่าตัวการก็ได้

ค. ระบบให้การสนับสนุนเป็นความผิดต่างหาก ระบบนี้มีแนวคิดว่าการใช้ระบบอาศัยการกระทำของตัวการทั้งโดยเด็ดขาดและไม่เด็ดขาด ในบางกรณีก็ไม่สมเหตุผล เช่น ผู้ที่ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดจะไม่ถูกลงโทษแม้ว่าจะได้แสดงเจตนาในการกระทำความผิดออกมาให้เห็นแล้ว ถ้าหากว่าความผิดที่ได้ก่อให้เกิดกระทำนั้น มิได้กระทำโดยผู้ถูกใช้ หรือในกรณีที่ผู้สนับสนุนบุตร

^๑โกเมน ภัทรภิรมย์, กฎหมายอาญาเปรียบเทียบและอาชญาวิทยา, หน้า ๔๐-๔๓

ให้เข้าปิตามารดาด้วยไม่ เป็นความผิดฐานฆ่าบุพการี เป็นต้น ผู้ที่นิยมระบบนี้เห็นว่าไม่ควรจะต้องไป กังวลถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวการกับผู้สนับสนุนให้มากนัก จึงใช้วิธีการลงโทษบุคคลผู้มีส่วน เกี่ยว ข้องในการกระทำความผิดแต่ละคน เสมือนหนึ่งเป็นผู้กระทำความผิดแต่ละอันต่างหากจากกันไป แต่ละคนต่างก็มีความรับผิด เฉพาะตัวและจะถูกลงโทษตาม เจื่อนใจ เฉพาะแห่งการกระทำที่แต่ละคน ได้แสดงออก ในระบบนี้จะพิจารณาความรับผิดของแต่ละบุคคลแยกต่างหากจากกันเสมือนหนึ่งต่าง คนต่างได้กระทำความผิดแยกจากกัน เหตุเพิ่มโทษเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ของแต่ละคนจะไม่มีผลไป ถึงบุคคลอื่นด้วย ประเทศที่ใช้ระบบนี้ คือ นอร์เวย์ (มาตรา ๕๘, ๕๙) อิตาลี (มาตรา ๑๑๔) เดนมาร์ก (มาตรา ๒๓) ประเทศเหล่านี้ไม่ถือว่าผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดเป็นผู้สนับสนุน เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายอาญาไทยมาตรา ๘๔

ง. ระบบให้การสนับสนุนเป็นเหตุเพิ่มโทษ ระบบนี้ถือว่าการกระทำความผิดโดย บุคคลหลายคนร่วมกัน เป็นเหตุที่ทำให้โทษของแต่ละคนหนักขึ้น โดยเหตุผลที่ว่า การที่ผู้กระทำร่วม กันหลายคนทำให้การกระทำความผิดง่ายขึ้น และการแบ่งงานกันทำ ทำให้ผลสำเร็จมีมากขึ้นโดย เฉพาะอย่างยิ่งในความผิดที่มีโทษสูงและอีกประการหนึ่งการกระทำความผิดร่วมกันโดยคนหลายคน นั้น มักจะเป็นการกระทำของคนร้ายที่เป็นภัยมาก เช่น พวกมืออาชีพ หรือพวกที่กระทำผิดติดนิสัย ประเทศที่ใช้ระบบนี้ เช่น อิตาลี (มาตรา ๑๑๒) เป็นต้น

๒. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดในกฎหมายของฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสที่ใช้ระบบการลงโทษผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด ตามระบบที่อาศัยความรับผิดของตัวการโดยเด็ดขาด (l'emprunt absolu de la criminalite de l'auteur principal) โดยกฎหมายอาญาของฝรั่งเศสได้กำหนดหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดไว้ดังนี้

ก. ผู้สนับสนุน ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสได้บัญญัติเกี่ยวกับผู้สนับสนุนไว้ ๒ มาตรา คือ^๑

มาตรา ๕๙ บัญญัติว่า "ผู้สนับสนุนความผิดอุกฤษโทษหรือมัยโทษต้องระวาง โทษเช่นเดียวกับตัวการแห่งความผิดอุกฤษโทษหรือมัยโทษนั้น เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นอย่างยิ่ง"

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖

มาตรา ๖๐ บัญญัติว่า

บุคคลที่จะถูกลงโทษฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำที่เป็นความผิดอุกฤษโทษหรือมียโทษ คือผู้ที่ก่อให้เกิดการกระทำนั้นโดยให้ทรัพย์ ให้สัญญา ชูเชิญ บังคับ ยุยง ส่งเสริม หรือล่อลวง หรือให้คำแนะนำเพื่อที่จะกระทำการนั้น

ผู้ที่จัดการให้ซึ่งอาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือวิธีการใด ๆ ซึ่งใช้ในการกระทำโดยรู้ อยู่แล้วว่าสิ่งเหล่านั้นจะนำไปใช้ในการกระทำ

ผู้ซึ่งเห็นเป็นใจ หรือช่วยเหลือตัวการในการกระทำซึ่งเป็นการตระเตรียมหรือเพื่อความ สะดวกหรือเพื่อให้เป็นผลสำเร็จโดยรู้อยู่แล้ว ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบกระเทือนถึงโทษที่บัญญัติ ไว้เป็นพิเศษโดยกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดฐานก่อการร้าย (comlot) หรือยุยงส่งเสริมให้ กระทำการอันเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งรัฐ แม้ว่าความผิดอุกฤษโทษที่ยุยงสนับสนุนนั้นจะมีได้ กระทำขึ้น

จากมาตรา ๕๔ และมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฝรั่ง เศสสรุป เป็นหลัก เกณฑ์ได้ว่า

๑. ความผิดที่ลงโทษผู้สนับสนุน

ตามบทบัญญัติข้างต้นนี้ การสนับสนุนการกระทำความผิดที่จะถูกลงโทษ ได้ต้องมีเงื่อนไขดังนี้

ก. การกระทำของตัวการ ต้องเป็นการกระทำซึ่งอาจถูกลงโทษได้ โดยที่การสนับสนุนเป็นการกระทำความผิดที่ต้องอาศัยการกระทำความผิดของตัวการ ฉะนั้นถ้าการ กระทำของตัวการ เป็นการกระทำที่ไม่อาจลงโทษได้ก็ไม่อาจลงโทษการสนับสนุนได้

ข. การกระทำของตัวการเป็นความผิดอุกฤษโทษหรือมียโทษ การ สนับสนุนความผิดอุกฤษโทษไม่ถือเป็นความผิด เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ

ค. เจตนา เจตนาของผู้สนับสนุนไม่ถึงกับต้องได้มีการตกลงกัน ระหว่างตัวการกับผู้สนับสนุน เพียงแต่ผู้สนับสนุนได้รู้ด้วยประการใด ๆ แม้จะโดยปริยายว่าตน กำลังสนับสนุนการกระทำที่เป็นความผิด แต่จะต้องรู้แน่ชัดว่าเป็นการกระทำความผิดอย่างใด เช่น ผู้ที่ให้ผู้อื่นยืมปืนเพื่อเอาไปล่าสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้าหากผู้ยืมปืนไปนั้นใช้ยิงคนถึงแก่ความตาย ผู้ให้ยืมไม่เป็นผู้สนับสนุนการฆ่าคน

๒. การกระทำที่ถือว่าเป็นการสนับสนุน

๑. การกระทำที่จะถือได้ว่าเป็นการสนับสนุนให้กระทำความผิดได้แก่ การกระทำซึ่งอาจจะเป็นการกระทำโดยการให้ทรัพย์ ให้สัญญา ชูเชิญ บังคับ ยุยง ส่งเสริม หรือ

ล่อลวงก็ได้แต่ต้องเป็นการกระทำโดยตรง คือก่อให้เกิดการกระทำความผิดอย่างชัดแจ้งและต้องเป็นการเจาะจงไม่ใช่โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่ว ๆ ไป

๒. การสนับสนุนโดยให้ความรู้ (instruction) ได้แก่การให้ความรู้โดยเจตนาที่จะช่วยเหลือการกระทำความผิด การให้ความรู้นี้จะต้องเป็นการเจาะจงในลักษณะที่สามารถจะทำให้การกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นได้หรือช่วยให้การกระทำความผิดให้ง่ายขึ้น ไม่ใช่ให้ความรู้อย่างกว้าง ๆ และเลื่อนลอย เช่น การบอกให้ทราบชื่อที่อยู่ของผู้ที่จะรับทำแท้ง บอกสิ่งที่จะใช้ในการทำแท้ง เป็นการสนับสนุนความผิดฐานทำให้แท้งลูก หรือในกรณีลักทรัพย์ การแจ้งให้ทราบเวลาที่เจ้าของทรัพย์ไม่อยู่บ้าน เป็นต้น

๓. การสนับสนุนโดยให้เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ให้อาวุธโดยรู้ว่าเขาจะไปฆ่าคน ให้บันไดแก่ผู้ที่ลักทรัพย์เพื่อเอาไปปีนเข้าบ้าน ให้ห้องสำหรับกักขังคนที่จับมาเรียกค่าไถ่ หรือให้ห้องสำหรับทำแท้ง เป็นต้น ผู้สนับสนุนจะมีผลประโยชน์จากการสนับสนุนหรือไม่เป็นสิ่งสำคัญ และแม้อาวุธที่ให้ผู้กระทำความผิดจะเป็นสิ่งเทียมอาวุธ แต่ได้ใช้สิ่งนั้นในการกระทำความผิดก็ยังคงถือว่าเป็นการสนับสนุน

๔. การสนับสนุนโดยการช่วยเหลือหรือรู้เห็นเป็นใจ เช่น ช่างซ่อมรถยนต์ที่แก้ไขเครื่องวัดระยะทางให้ตัวเลขน้อยลง ถือว่าเป็นผู้สนับสนุนเจ้าของรถยนต์ซึ่งเป็นผู้ขายรถยนต์นั้นไปทำความผิดฉ้อโกง

๓. โทษของการสนับสนุนการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา ฝรั่งเศส มาตรา ๔๔ ให้ลงโทษผู้สนับสนุนโดยโทษอย่างเดียวกับผู้เป็นตัวการ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายอื่นบัญญัติไว้โดยเฉพาะ การลงโทษโดยโทษอย่างเดียวกันนี้มีได้หมายความว่า ตัวการได้รับโทษจำคุกหรือปรับเท่าใด ก็ให้จำคุกหรือปรับผู้สนับสนุนเท่ากัน แต่หมายความว่าผู้สนับสนุนจะถูกลงโทษโดยกฎหมาย มาตราเดียวกันกับตัวการเท่านั้น เพราะถือว่าได้กระทำความผิดอันเดียวกัน และถ้ามีเหตุเฉพาะตัวของผู้สนับสนุนแตกต่างจากตัวการอย่างไร ก็ยอมทำให้โทษที่จะลงจริงแตกต่างกันออกไปได้

๔. เหตุยกเว้นและเพิ่มโทษผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด โดยที่กฎหมายฝรั่งเศสถือว่า โทษที่ผู้สนับสนุนจะได้รับนั้นถือตามการกระทำของตัวการเป็นหลัก จึงมีปัญหาว่าเหตุยกเว้นโทษหรือเพิ่มโทษของตัวการนั้นมีผลถึงโทษที่ผู้สนับสนุนจะได้รับหรือไม่ ซึ่งจะ

ต้องแยกพิจารณาว่าเหตุดังกล่าวนี้เป็นเหตุในลักษณะคดีหรือเหตุส่วนตัว

๑. เหตุในลักษณะคดี (Circonstances aggravantes et excuses reels) ถ้าเหตุอันควรยกเว้นโทษและเพิ่มโทษนั้นเป็นเหตุที่เนื่องมาจากลักษณะของความผิด หรือที่เรียกว่าเป็นเหตุในลักษณะคดีย่อมใช้บังคับแก่ผู้สนับสนุนด้วย ไม่ว่าผู้สนับสนุนจะได้ประสงค์หรือรู้ถึงเหตุนั้นหรือไม่ เช่นเหตุเพิ่มโทษฐานลักทรัพย์ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ เนื่องจากมีผู้ร่วมกันตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปหรือในเวลากลางคืน ในเคหสถาน หรือผู้ที่กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย

๒. เหตุส่วนตัว (Circonstances aggravantes et excuse personnelles) ถ้าเหตุอันควรยกเว้นโทษและเหตุเพิ่มโทษเป็นเหตุที่เนื่องมาจากตัวผู้กระทำความผิดหรือที่เรียกว่าเหตุส่วนตัวแล้ว ย่อมมีผลเฉพาะตัวบุคคลผู้มีเหตุนั้นอยู่เท่านั้น เช่นเหตุส่วนตัวของตัวการก็ไม่มีผลบังคับไม่ถึงผู้สนับสนุนด้วย ตัวอย่างของเหตุส่วนตัว เช่น เหตุเพิ่มโทษเพราะการกระทำความผิดอีกเหตุยกเว้นโทษเพราะเป็นเด็ก เหตุยกเว้นโทษเพราะเป็นบุพการี ผู้สืบสันดานหรือ สามีภริยา เป็นต้น

๓. เหตุที่มีลักษณะผสม (Circonstances aggravantes et excuses mixtys) เหตุเพิ่มโทษหรือยกเว้นโทษบางอย่างมีลักษณะผสมระหว่างเหตุในลักษณะคดีและเหตุส่วนตัว เพราะเป็นเหตุที่เนื่องมาจากคุณสมบัติของผู้กระทำ แต่เหตุนั้นมีผลไปถึงความผิดโดยทำให้ความผิดนั้นต้องระวางโทษหนักขึ้นหรือเบาลง โดยที่เหตุในลักษณะผสมนี้ไปเปลี่ยนแปลงความหนักเบาของความผิด จึงถือว่าเป็นเหตุในลักษณะคดีมากกว่า ดังนั้นถ้าเป็นเหตุเพิ่มโทษตัวการได้ก็ย่อมใช้กับผู้สนับสนุนด้วย ไม่ว่าผู้สนับสนุนนั้นจะรู้เหตุดังกล่าวหรือไม่ เช่น การเป็นลูกจ้าง การที่ผู้เสียหายเป็นผู้สืบสันดาน การไตร่ตรองไว้ก่อน

ในทางตรงข้าม ถ้าหากเหตุเพิ่มโทษหรือยกเว้นโทษที่มีลักษณะผสมนี้มีอยู่ในตัวผู้สนับสนุน เหตุดังกล่าวนอกจากจะไม่มีผลไปถึงตัวการแล้ว แม้แต่ตัวผู้สนับสนุนเองก็ยังไม่ผล ทั้งนี้เพราะผู้สนับสนุนนั้นต้องอาศัยความรับผิดชอบของตัวการเป็นหลัก

ข. ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้ใช้ให้กระทำความผิดถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดเช่นเดียวกับผู้สนับสนุน ดังนั้น ตามหลักกฎหมายของฝรั่งเศสการลงโทษผู้ใช้ให้กระทำความผิด ก็ให้ลงโทษอย่างเดียวกับผู้ที่เป็นตัวการ ดังนั้น หลักเกณฑ์การพิจารณาความ

รับผิดชอบของผู้ใช้จึงอาศัยหลัก เกณฑ์เดียวกันกับผู้สนับสนุน

๓. เปรียบเทียบความรับผิดชอบ เนื่องจาก เหตุการณ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ
กระทำความผิดในกฎหมายฝรั่งเศสและกฎหมายไทย

การพิจารณาความรับผิดชอบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด เช่น ความรับผิดชอบของผู้ใช้และผู้สนับสนุนในกฎหมายฝรั่งเศสนั้นมีหลักการใหญ่คล้ายคลึงกับกฎหมายไทย กล่าวคือ ได้ถือความรับผิดชอบของตัวการ เป็นหลัก แต่ในบางส่วนก็มีลักษณะแตกต่างไปจากกฎหมายของไทย เช่น

ก. ความรับผิดชอบของผู้ใช้กฎหมายฝรั่งเศสมีหลักเกณฑ์พิจารณาความรับผิดชอบของผู้ใช้แตกต่างจากหลักเกณฑ์ในกฎหมายไทย ก็คือ กฎหมายฝรั่งเศสไม่ได้ถือว่าความรับผิดชอบของผู้ใช้แยกออกไปต่างหากจากความรับผิดชอบของตัวการดังเช่นกฎหมายไทย กฎหมายไทยได้แยกความรับผิดชอบของผู้ใช้ออกไปต่างหากจากความรับผิดชอบของตัวการซึ่งจะ เห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา ๔๔ วรรค ๒ ซึ่งบัญญัติว่า "ผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้นผู้ใช้ต้องรับโทษ เสมือน เป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะ เป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษ เพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น" การที่กฎหมายไทยกำหนดหลักเกณฑ์ว่า แม้ว่าผู้ถูกใช้ไม่ได้กระทำความผิดผู้ใช้ก็จะต้องรับโทษ ๑ ใน ๓ ของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ย่อมแสดงว่ากฎหมายไทยได้แยกความรับผิดชอบของผู้ใช้ออกจากความผิดของตัวการ แต่กฎหมายฝรั่งเศสไม่ได้มีหลักเกณฑ์เช่นนี้ ดังนั้น ในส่วนที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจาก เหตุการณ์ในกรณีของผู้ใช้นี้ ถ้าผู้ใช้ได้ให้ผู้ถูกใช้กระทำความผิดที่ประกอบด้วย เหตุการณ์ ถ้าผู้ถูกใช้ไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกใช้นั้น ตามหลักกฎหมายฝรั่งเศสผู้ใช้ไม่ต้องรับโทษ แต่ถ้ากฎหมายไทยผู้ใช้จะต้องรับโทษ ๑ ใน ๓ ของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

ข. ในส่วนที่เกี่ยวกับโทษที่ผู้ใช้และผู้สนับสนุนจะได้รับ ตามหลักกฎหมายฝรั่งเศส มาตรา ๔๔ ให้ลงโทษผู้ใช้และผู้สนับสนุนโดยโทษอย่างเดียวกับผู้เป็นตัวการ ดังนั้น ถ้าตัวการกระทำความผิดที่ประกอบด้วย เหตุการณ์ ผู้ใช้และผู้สนับสนุนก็จะต้องรับโทษอย่างเดียวกับตัวการด้วย ในส่วนที่เกี่ยวกับโทษที่จะลงแก่ผู้ใช้และผู้สนับสนุนนี้ กฎหมายไทยมีหลักเกณฑ์การรับโทษในส่วนของ ผู้สนับสนุนแตกต่างไปจากกฎหมายฝรั่งเศส คือผู้สนับสนุนตามหลักกฎหมายไทยนั้นจะได้รับโทษในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุนเพียง ๒ ใน ๓ ส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น จึงเห็นได้ว่า

กฎหมายฝรั่งเศสนั้นถือระบบอาศัยความรับผิดชอบของตัวการโดยเด็ดขาด ส่วนของไทยนั้นถือระบบความรับผิดชอบของตัวการโดยไม่เด็ดขาดนั่นเอง

๔.๗ ปัญหาที่เกิดจากเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ กับวิธีการเพิ่มโทษ

การบัญญัติเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ นอกจากจะมีปัญหาในเรื่องการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ซ้ำซ้อนกับ เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานปล้นทรัพย์ตามมาตรา ๓๔๐ วรรค ๒ และมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ แล้ว ในด้านวิธีการเพิ่มโทษยังอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้มาตรา ๓๔๐ ตริ กับความผิดที่กำหนดให้นำมาตรา ๓๔๐ ตริไปบังคับใช้ด้วย ทั้งนี้เพราะมาตรา ๓๔๐ ตริ บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๔, มาตรา ๓๓๕ ทวิ, มาตรา ๓๔๐ หรือมาตรา ๓๔๐ ทวิ โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจหรือ โดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อยานพาหนะเพื่อกระทำความผิด หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง"

ปัญหาที่เกิดขึ้นในกรณีโทษตามมาตราต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต เช่น ตามมาตรา ๓๓๔ วรรคท้าย ๓๓๕ ทวิ วรรค ๔, มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔, มาตรา ๓๔๐ วรรค ๓ และมาตรา ๓๔๐ ตริ กำหนดให้เพิ่มโทษผู้กระทำความผิดอีกกึ่งหนึ่งนั้น จะมีวิธีการคิดคำนวณการลงโทษตามมาตรา ๕๑ ซึ่งแก้ไขโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ได้อย่างไร

แต่เดิมนั้นการเพิ่มโทษกฎหมายห้ามมิให้เพิ่มขึ้นถึงประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกเกินกว่า ๒๐ ปี^๑ หมายความว่า เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก และมีการเพิ่มโทษตามมาตรา ๔๒ หรือ ๔๓ กิติ จะเพิ่มโทษเป็นให้ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกเกินกว่า ๒๐ ปีไม่ได้ หรือถ้าศาลจะลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตแล้วจะเพิ่มโทษอีกไม่ได้ต้องห้าม

^๑ มาตรา ๕๑ เดิมก่อนมีการแก้ไขโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่

ตามมาตรา ๕๑^๑ หรือถ้าศาลลงโทษจำคุกมีกำหนดเวลา เช่น ๑๖ ปี มีการเพิ่มโทษกึ่งหนึ่ง เป็น ๒๔ ปี ศาลจะลงโทษได้เพียง ๒๐ ปีเท่านั้น หรือถ้าศาลลงโทษจำคุก ๒๐ ปีแล้ว มีการเพิ่มโทษอย่างเดียว จะเพิ่มโทษไม่ได้ แต่ถ้ามียั้งการเพิ่มโทษและลดโทษด้วย ย่อมทำได้แต่จะจำคุกเกิน ๒๐ ปี ไม่ได้^๒

ต่อมาวิธีการเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๑ ได้เปลี่ยนแปลงไปโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ข้อ ๑ บัญญัติให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาและใช้ความใหม่ที่ว่า "ในการเพิ่มโทษมิให้เพิ่มขึ้นถึงประหารชีวิต ในการคำนวณการเพิ่มโทษจำคุกตลอดชีวิต ให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๔๐ ปี"

นอกจากนั้นประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ยังได้แก้ไขอัตราโทษในความผิดฐานต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายอาญาอีกหลายมาตรา เช่น ข้อ ๑๔ ได้แก้ไขอัตราโทษในความผิดฐานชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๓๔ วรรคท้ายเป็นว่า "ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต"

ข้อ ๑๕ ได้บัญญัติเพิ่มเติม มาตรา ๓๔๐ ตรี ซึ่งมีสาระสำคัญว่า "ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๔ . . . โดยมีหรือใช้อาวุธเป็นต้องระวางโทษหนักกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง"

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาและให้ใช้ความใหม่แทนที่ว่า "เมื่อปรากฏว่าผู้ใดได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระหนงความผิดไป ถ้าความผิดกระหนงใดมีอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต ให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๔๐ ปี"

^๑ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๓๑/๒๕๐๔

^๒ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๒๗/๒๕๑๒

จะ เห็นได้ว่าประกาศของคณะปฏิวัติได้บัญญัติให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี ไว้เพียง ๒ มาตรา เท่านั้นคือมาตรา ๕๑ และ มาตรา ๕๑

ส่วนมาตรา ๓๔๐ ตรี ประกาศของคณะปฏิวัติบัญญัติเพียงว่าในกรณีผู้กระทำได้กระทำความผิดตามเงื่อนไขที่มาตรา ๓๔๐ ตรี กำหนดไว้เช่นโดยมิหรือใช้อาวุธเป็น ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ ก็หนึ่งเท่านั้น หาได้บัญญัติไว้ว่า ถ้าในมาตรานั้น ๆ กฎหมายกำหนดโทษไว้ให้จำคุกตลอดชีวิตก็ให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี เมื่อการคำนวณในการระวางโทษหนักขึ้นอีกก็หนึ่ง ทำนองเดียวกับมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๑ ไม่

ดังนั้นจึงเกิดปัญหาที่ว่า จะนำมาตรา ๕๑ หรือมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับในกรณีตามมาตรา ๓๔๐ ตรีได้หรือไม่

ซึ่งมีผู้เห็นว่าจะนำบทบัญญัติในการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี มาใช้ได้ก็เฉพาะใน ๒ กรณีเท่านั้น กล่าวคือกรณีจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ตามมาตรา ๕๑ และกรณีมีการเพิ่มโทษจำเลยตามมาตรา ๕๑ เพราะในมาตราทั้งสองนี้ได้บัญญัติให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี ไว้โดยแจ้งชัด^๑

ปัญหาของมาตรา ๓๔๐ ตรี ไม่เข้ากรณีตามมาตรา ๕๑ เพราะมิให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี เพื่อเรียงกระทงลงโทษ และไม่ใช้เป็นเรื่องจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน กรณีจึงเหลือแต่เพียงการเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๑ จะแปลว่ากรณีตามมาตรา ๓๔๐ ตรี เป็นการเพิ่มโทษจำเลยก็ไม่น่าจะถูกต้อง เพราะตัวบทมาตรา ๓๔๐ ตรี บัญญัติเพียงให้ระวางโทษหนักกว่าที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ ก็หนึ่งเท่านั้น ไม่ใช่เรื่องเพิ่มโทษ แต่เป็นเหตุฉกรรจ์จึงนำมาตรา ๕๑ ในเรื่องการเพิ่มโทษมาใช้บังคับไม่ได้ ทั้งไม่มีบทกฎหมายใดบัญญัติว่าโทษจำคุกตลอดชีวิตเท่ากับโทษจำคุก ๕๐ ปี นอกจากจะอนุมานเอาตามความในมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๑ เท่านั้น การเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปีนี้ผู้วิจัย เห็นว่าเป็นบท

---

^๑ เคลื่อน วัฒนเมธียานนท์, "การเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี", อุลพาท ๒๔ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๒๑) : ๕-๖

บัญญัติพิเศษ จึงต้องตีความหรือแปลความโดยเคร่งครัด

ดังนั้นเมื่อศาลระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตตามมาตรา ๓๓๙ วรรคท้ายและมาตรา ๓๔๐ ตรี มิได้บัญญัติให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปีไว้ ก็น่าจะเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี เพื่อระวางโทษให้หนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่งตามมาตรา ๕๑ ไม่ได้ ซึ่งในปัญหา การใช้หลักเกณฑ์การเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๑ ก่อนที่จะมีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ กับการรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี นี้ ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๗๙/๒๕๒๒ ได้วินิจฉัยไว้ว่า "มาตรา ๓๔๐ ตรี ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ มิใช่เป็นความผิดอีกบทหนึ่งต่างหากโดยลำพัง เป็นแต่บทบัญญัติให้ต้องรับโทษหนักขึ้นอันเป็นคนละเรื่องกับการเพิ่มโทษจึงนำมาตรา ๕๑ มาเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นจำคุก ๕๐ ปีไม่ได้และนำมาตรา ๓๔๐ ตรีมาใช้ไม่ได้ จำเลยคงมีความผิดตามมาตรา ๓๓๙ วรรค ท้าย ลดโทษตามมาตรา ๕๓, ๗๘ ได้"

จากแนวคำพิพากษาดังกล่าว ทำให้ถือเป็นหลักได้ว่า หลักเกณฑ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ซึ่งให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นกว่ากฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ อีกกึ่งหนึ่งนั้นไม่ใช่เรื่องการเพิ่มโทษ ดังนั้นจึงไม่สามารถที่จะนำหลักเกณฑ์เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี เพื่อการเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๑ มาใช้ได้ จึงเห็นได้ว่าการที่ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ได้บัญญัติเพิ่มเติม มาตรา ๓๔๐ ตรีขึ้นมาโดยให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดหนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่งได้ก็จริง แต่ผู้วิจัยเห็นว่าในส่วนวิธีการคำนวณการลงโทษผู้กระทำความผิด ที่ต้องรับโทษจำคุกตลอดชีวิตและต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ตรี โดยต้องถูกเพิ่มโทษกึ่งหนึ่งนั้น ยังไม่มีบทกฎหมายกำหนด หลักเกณฑ์การลงโทษในกรณีเช่นนี้ ซึ่งการที่กฎหมายไม่ได้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับโทษหนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่งตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ในกรณีจะต้องนำไปใช้กับโทษจำคุกตลอดชีวิตตามมาตรา ๓๓๙ วรรค ท้าย มาตรา ๓๓๙ ทวิ วรรค ๔ มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ อาจจะพิจารณาได้เป็น ๒ ทาง คือประการหนึ่งเนื่องจากผู้บัญญัติกฎหมายเห็นว่าโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษที่มีความรุนแรงมากอยู่แล้ว จึงไม่ประสงค์ที่จะให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๔๐ ตรีอีก กฎหมายจึงไม่ได้บัญญัติให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี เหมือนกับเรื่องการเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๑ หรือการเรียงกระหนงลงโทษตามมาตรา ๕๑ อีกประการหนึ่งอาจจะถือได้ว่าเป็นช่องโหว่ของกฎหมายที่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการคิดคำนวณโทษตามมาตรา ๓๔๐ ตรี กับโทษจำคุกตลอดชีวิตดังกล่าว

สำหรับผู้วิจัยเองมีความเห็นว่า เหตุผลที่กฎหมายไม่ได้กำหนดวิธีการคำนวณการลงโทษ ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ที่จะนำไปใช้กับโทษจำคุกตลอดชีวิตตามมาตรา ๓๓๔ วรรคท้าย มาตรา ๓๓๔ ทวิวรรค ๔ มาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ โดยถือว่าผู้บัญญัติกฎหมายเห็นว่า โทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นโทษที่มีความรุนแรงมากอยู่แล้ว จึงไม่ประสงค์ที่จะให้ผู้กระทำความผิด ต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรีอีก ก็เป็นเหตุผลที่มีน้ำหนักน่ารับฟัง ทั้งนี้เพราะเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษเพิ่มขึ้นกึ่งหนึ่งนั้น เป็นเพียงเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเท่านั้น ลำพังแต่เพียงมาตรานี้โดยเฉพาะ แล้วหาได้ เป็นความผิดอีกบทหนึ่งต่างหากไม่

ดังนั้นจะ เห็นได้ว่าวิธีการคิดคำนวณการลงโทษตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ที่ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่งนั้น ถ้านำมาตรา ๓๔๐ ตรี ไปใช้กับโทษประหารชีวิตตามมาตรา ๓๓๔ วรรคท้าย มาตรา ๓๓๔ ทวิวรรค ๔ และมาตรา ๓๔๐ วรรค ๔ จะเห็นได้ว่าไม่สามารถ จะนำหลักเกณฑ์การ เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตมาเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี ตามมาตรา ๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งแก้ไขโดยประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ทั้งนี้ เพราะเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ไม่ใช่เรื่องการเพิ่มโทษจึงไม่สามารถนำหลักเกณฑ์ การเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๑ มาใช้ได้ และการที่กฎหมายไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การคิดคำนวณโทษในกรณี ที่จะนำโทษตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ไปบังคับใช้กับความผิดที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิตทั้งนี้เพราะผู้บัญญัติ กฎหมายเห็นว่าโทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นโทษที่หนักอยู่แล้วกฎหมายจึงไม่ประสงค์ให้ผู้กระทำความผิด ต้องรับโทษหนักไปกว่านี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อให้การบังคับใช้มาตรา ๓๔๐ ตรี กับโทษจำคุกตลอดชีวิต ปราศจากข้อสงสัยก็สมควรที่จะบัญญัติกรณีการบังคับใช้มาตรา ๓๔๐ ตรี ในส่วนที่เกี่ยวกับโทษจำคุก ตลอดชีวิตให้ชัดเจนโดยบัญญัติ เป็นข้อยกเว้นว่าเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตรี ที่ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่งนั้น ไม่ให้นำไปใช้กับฐานความผิดที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต

๔.๘ การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา กับ เหตุการณ์ในคดีอาญา

นับตั้งแต่ได้มีการใช้ประมวลกฎหมายอาญามาจนถึงปัจจุบันนี้ นับเวลาได้ ๒๐ ปี กว่ามาแล้ว และได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาหลายครั้ง การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในแต่ละครั้งมักจะมีลักษณะเป็นการเพิ่มอัตราโทษ ในประมวลกฎหมายอาญาให้สูงขึ้น การเพิ่มอัตราโทษในหลายมาตราจะมีลักษณะเป็นการเพิ่มโทษในเหตุการณ์ หรือบัญญัติ เหตุการณ์เพิ่มเติมขึ้นทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่ต้องการปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงปัจจุบันดังต่อไปนี้

๔.๘.๑ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ ๑

มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นการแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งในยุคนั้นเกิดความเสียหายในเรื่องนี้มาก จึงเป็นเหตุให้รัฐบาลต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาโดยอ้างเหตุผลคือ

โดยการที่การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดและตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ย่อมส่งผลเสียหายแก่รัฐบาลและประชาชน โทษสำหรับการกระทำความผิดเหล่านี้ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายปัจจุบันยังมีอัตราต่ำกว่าควร สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้สูงขึ้น และกำหนดโทษขั้นต่ำไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป

จึงมีการแก้ไขโทษในมาตราต่าง ๆ ดังนี้ มาตรา ๑๔๗ มาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๔๙ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๒ มาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๔ มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๒๐๑ และมาตรา ๒๐๒^๑

^๑ ดูรายละเอียดได้จากภาคผนวกท้ายเล่ม

๔.๘.๒ การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๒

มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ โดยให้เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เนื่องจากปรากฏว่าขณะนี้มิผู้ลอบลักเอาพระพุทธรูปอันล้ำค่าซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนและมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ ตามวัดวาอารามและพิพิธภัณฑ์สถานไปเป็นจำนวนมาก บางแห่งเป็นพระพุทธรูปที่บ้านอุ้มเมืองของแต่ละจังหวัดซึ่งทำให้ประชาชนในถิ่นนั้นเศร้าสลดใจต่อการขาดวัตถุซึ่งเป็นที่เคารพบูชาในทางพุทธศาสนาไปอย่างมาก ยิ่งกว่านั้นบางแห่งการลอบลักพระพุทธรูปนั้นได้กระทำการแสดงถึงความโหดร้ายทารุณไร้ศีลธรรมอย่างมาก เช่น ตัดเอาเศียรพระพุทธรูปกองเหลือแต่องค์พระนับว่าไม่นึกถึงศาสนาสมบัติของชาติ บุคคลประเภทนี้สมควรจะได้รับโทษหนักกว่าการกระทำต่อทรัพย์สินธรรมดาของส่วนบุคคล รวมทั้งผู้รับของโจรและผู้ส่งออกต่างประเทศจะอาศัยความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเดิมโทษก็เบาเกินไปไม่เป็นการป้องกันโดยเพียงพอ โดยเหตุนี้จึงเป็นการสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาก็เกี่ยวกับเรื่องนี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันและรักษาซึ่งทรัพย์สินอันล้ำค่าของชาตินี้ มิให้มีการลอบลักเอาไปต่างประเทศเสียหายที่จะสาบสูญไป

การแก้ไขเพิ่มเติมมีดังนี้ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓๕ ทวิ เพิ่มเติมมาตรา ๓๓๔ ทวิ เพิ่มเติมมาตรา ๓๔๐ ทวิ เพิ่มเติมมาตรา ๓๔๗ วรรค ๓ และเพิ่มเติมมาตรา ๓๖๐ ทวิ ^๑

๔.๘.๓ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๓

มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ อันเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในหลายความผิด เหตุผลในการแก้ไข คือ

^๑ ดูรายละเอียดได้จากภาคผนวกท้ายเล่ม

โดยที่คณะปฏิวัติมีความประสงค์จะให้ประชาชนได้รับความสงบสุขและปลอดภัยจากอาชญากรรม ในการนี้คณะปฏิวัติเห็นว่าอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบางประเภท ตามประมวลกฎหมายอาญาแก่การป้องกันและปราบปรามสมควรแก้ไขให้สูงขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

บทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมแบ่งออกเป็นหลายลักษณะดังนี้

๑. การเพิ่มโทษหรือลดโทษในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓
๒. การกระทำความผิดหลายกรรมในมาตรา ๕๑
๓. ความผิดต่อเจ้าพนักงานในมาตรา ๑๔๐
๔. ความผิดฐานหลบหนีที่คุมขัง ในมาตรา ๑๔๐ และมาตรา ๑๔๑
๕. ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ ในมาตรา ๒๑๔ และมาตรา ๒๒๔
๖. ความผิดเกี่ยวกับเพศในมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ เพิ่มเติมมาตรา ๒๗๗ ทวิ มาตรา ๒๗๗ ตริ แก้ไขมาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๐ มาตรา ๒๘๑ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ มาตรา ๒๘๔ มาตรา ๒๘๕ และมาตรา ๒๘๖
๗. ความผิดต่อเสรีภาพ ในมาตรา ๓๑๓ มาตรา ๓๑๗ มาตรา ๓๑๘ และมาตรา ๓๑๙
๘. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เพิ่มเติมมาตรา ๓๓๖ ทวิ แก้ไขมาตรา ๓๓๘ มาตรา ๓๓๘ ทวิ มาตรา ๓๔๐ มาตรา ๓๔๐ ทวิ และเพิ่มเติมมาตรา ๓๔๐ ตริ^๑

๔.๘.๔ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ ๔

มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ สมัยรัฐบาลสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นการแก้ไขค่าปรับในกรณีกักขังแทนค่าปรับ มาตรา ๓๐ เหตุผลของการแก้ไข "โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงจำนวนเงินที่ถือ เป็นอัตราในการกักขังแทนค่าปรับให้เหมาะสมกับสภาวะการในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ"^๒ ซึ่งการแก้ไขในครั้งนี้อาจถือว่าเป็นการแก้ไขอัตราโทษตามกฎหมายแต่อย่างใด

^๑ ดูรายละเอียดได้จากภาคผนวกท้ายเล่ม

^๒ ดูรายละเอียดได้จากภาคผนวกท้ายเล่ม

๔.๘.๕ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญารั้งที่ ๕

มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ สมัยพลเรือเอกสงัด ชลออยู่ เป็นหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน โดยมีคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม คือ

โดยที่คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินพิจารณาเห็นว่าอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาท หรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ราชาธิบดี ราชินี ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ เจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติกรตามหน้าที่ ศาลหรือผู้พิพากษาและประชาชนทั่วไป ตลอดจนการกระทำอื่นเพื่อเหยียดหยามศาสนา และความผิดเกี่ยวกับต่อสู้อ หรือขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติกรตามหน้าที่หรือขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรแก้ไขอัตราโทษเหล่านั้นให้สูงขึ้น

มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้

๑. ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น องค์พระมหากษัตริย์ มาตรา ๑๑๒
  ๒. ความผิดฐานเหยียดหยามธง หรือ เครื่องหมายถึงรัฐ มาตรา ๑๑๘
  ๓. ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น ประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ มาตรา ๑๓๓
- ผู้แทนรัฐต่างประเทศ มาตรา ๑๓๔ และ เครื่องหมายของรัฐต่างประเทศ มาตรา ๑๓๕
๔. ความผิดฐานดูหมิ่นเจ้าพนักงาน มาตรา ๑๓๖
  ๕. ความผิดฐานต่อสู้อหรือขัดขวางเจ้าพนักงาน มาตรา ๑๓๘
  ๖. ความผิดฐานดูหมิ่นศาล หรือผู้พิพากษา มาตรา ๑๔๘
  ๗. ความผิดฐานเหยียดหยามศาสนา มาตรา ๒๐๖
  ๘. ความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา ๓๒๖
  ๙. ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา มาตรา ๓๒๘
  ๑๐. ความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า มาตรา ๓๔๓^๑

^๑ ดูรายละเอียดได้จากภาคผนวกท้ายเล่ม

๔.๘.๖ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๖

มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ สมัยรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมนันท์ โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมความผิดเกี่ยวกับการค้า ในมาตรา ๒๗๑ เพียงมาตราเดียวเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมคือ

โดยที่ในปัจจุบันได้มีการขายของโดยมีการหลอกลวงให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพคุณภาพหรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จเพิ่มมากขึ้น และความผิดฐานนี้ตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาเป็นความผิดอันยอมความได้ พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงไม่อาจดำเนินการฟ้องร้องผู้กระทำความผิดโดยไม่มีคำร้องทุกข์ของผู้เสียหายได้ แม้จะปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ามีการเสนอขายของดังกล่าวแก่บุคคลทั่วไปในร้านค้าหรือในที่สาธารณะ แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่กล้าจะจับกุมผู้เสนอขายโดยไม่มีผู้ใดร้องทุกข์เสียก่อน การปราบปรามการกระทำผิดฐานนี้จึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร สมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗๑ เสียใหม่ โดยให้ความผิดตามมาตราดังกล่าวไม่เป็นความผิดอันยอมความได้ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้โดยไม่ต้องมีคำร้องทุกข์ของผู้เสียหายและควรเพิ่มโทษสำหรับความผิดฐานนี้ให้สูงขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น^๑

๔.๘.๗ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๗

มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ สมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมคือ

โดยที่ในปัจจุบันอาชญากรรมบางประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพได้ทวีความรุนแรง และความผิดฐานลักทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูป และ โค หรือกระบือ ของผู้มีอาชีพกสิกรรมมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความผิดเหล่านี้ในบางกรณี ได้มีการเพิ่มอัตราโทษมาครั้งหนึ่งแล้ว ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ในการนี้สมควรเพิ่มอัตราโทษสำหรับความผิดผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้นเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^๑ดูรายละเอียดได้จากภาคผนวกท้ายเล่ม

มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในกฎหมายอาญา มาตราดังต่อไปนี้

๑. ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา ๒๘๒, ๒๘๓, ๒๘๔, ๒๘๖, ๒๘๗
๒. ความผิดเสรีภาพ ตามมาตรา ๓๑๓, ๓๑๕, ๓๑๗, ๓๑๘, ๓๑๙, ๓๒๐
๓. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามมาตรา ๓๓๕, ๓๓๕ ทวิ, ๓๓๙, ๓๓๙ ทวิ^๑

๔.๘.๘ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๘

มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ สมัยของรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โดยมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๑ รวม ๒ มาตรา เหตุผลในการแก้ไขคือ

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ มิได้กำหนดโทษจำคุกขั้นสูงในกรณีที่มีการเพิ่มโทษและเรียงกระทงลงโทษไว้ ทั้งในกรณีความผิดที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต ยังกำหนดให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกห้าสิบปีเพื่อประโยชน์ในการเพิ่มโทษ หรือเรียงกระทงลงโทษ แล้วแต่กรณีอีกด้วย ในบางคดีโทษจำคุกที่มีการเพิ่มโทษหรือโทษจำคุกรวมของการเรียงกระทงลงโทษจึงสูงเกินสมควรหรือไม่ได้สัดส่วนกับความผิด ที่มีลักษณะและผลร้ายต่างกัน ทำให้การลงโทษเป็นไปโดยไม่เป็นธรรม และไม่ได้ผลเท่าที่ควร สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตราทั้งสองดังกล่าว โดยกำหนดขั้นสูงของโทษจำคุกในกรณีที่มีการเพิ่มโทษและโทษจำคุกรวมในกรณีเรียงกระทงลงโทษ เพื่อให้การลงโทษเป็นไปด้วยความเป็นธรรม และได้ผลดียิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้^๒

๔.๘.๘ ข้อวิจารณ์ของผู้วิจัย เกี่ยวกับการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับ เหตุฉกรรจ์

การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาดังแต่ครั้งที่ ๑ จนถึงครั้งที่ ๘ นี้จะเห็นได้ว่าการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าว ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะของการเพิ่มอัตราโทษของฐานความผิดในประมวลกฎหมายอาญาให้สูงขึ้น ซึ่งการเพิ่มอัตราโทษของฐานความผิดบางลักษณะนั้น

^๑ ดูรายละเอียดได้จากภาคผนวกท้ายเล่ม

^๒ ดูรายละเอียดได้จากภาคผนวกท้ายเล่ม

จะเกี่ยวข้องกับลักษณะของเหตุการณ์โดยตรง ซึ่งอาจจะ เป็น เรื่องการเพิ่มอัตราโทษของฐาน ความผิดที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ หรือบัญญัติฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุการณ์เพิ่มเติมขึ้น มาใหม่ เช่น

๑. การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ ๒ จะเห็นได้ว่าได้มีการบัญญัติ ฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุการณ์เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ ความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๙ ทวิ ความผิดฐานปล้นทรัพย์ ตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ ความผิดฐานรับของโจร ตามมาตรา ๓๕๗ วรรค ๓ และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตาม มาตรา ๓๖๐ ทวิ

๒. การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๓ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตรา โทษในฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ หรือเพิ่มเติมฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ ขึ้นมาใหม่ได้แก่ ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ตามมาตรา ๑๔๐ ความผิดฐานหลบหนีที่คุมขังตามมาตรา ๑๕๐ และมาตรา ๑๕๑ ความผิดฐานวางเพลิง เผาทรัพย์ ตามมาตรา ๒๑๔ และมาตรา ๒๒๔ ความผิดเกี่ยวกับเพศตามมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ เพิ่มเติมมาตรา ๒๗๗ ทวิ มาตรา ๒๗๗ ตริ แก้ไขมาตรา ๒๗๙, มาตรา ๒๘๐, มาตรา ๒๘๗, มาตรา ๒๘๓ และมาตรา ๒๘๕ ความผิดต่อเสรี ภาพตามมาตรา ๓๑๓, มาตรา ๓๑๗ และมาตรา ๓๑๘ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๖ ทวิ มาตรา ๓๓๙, มาตรา ๓๓๙ ทวิ, มาตรา ๓๔๐, มาตรา ๓๔๐ ทวิ และเพิ่มเติมมาตรา ๓๔๐ ตริ

๓. การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ ๔ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษ ในฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ได้แก่ ความผิดฐานต่อสู้อหรือขัดขวางเจ้าพนักงาน ตาม มาตรา ๑๓๘ ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาตามมาตรา ๓๒๘

๔. การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ ๗ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษ ในฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ดังนี้ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา ๒๗๖, มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๗ ทวิ, มาตรา ๒๗๗ ตริ มาตรา ๒๗๙, มาตรา ๒๘๐, ความผิดต่อเสรีภาพตามมาตรา ๓๑๓, มาตรา ๓๑๗ มาตรา ๓๒๐ ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ และมาตรา ๓๓๕ ทวิ และความผิดฐานชิงทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๙ และมาตรา ๓๓๙ ทวิ

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความผิดที่ประกอบด้วย เหตุการณ์บางลักษณะ ได้มีการแก้ไขในลักษณะของการเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้นตามลำดับหลายครั้ง เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ประกอบเหตุการณ์ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๒ ต่อมาก็ได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕ อีก ความผิดฐานชิงทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมถึง ๓ ครั้ง โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๒, ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑ และโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕ ความผิดฐานปล้นทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ ก็ได้มีการแก้ไขถึง ๓ ครั้ง เช่นเดียวกับกับความผิดฐานชิงทรัพย์ประกอบเหตุฉกรรจ์ ความผิดเกี่ยวกับเพศประกอบเหตุฉกรรจ์มาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๗ ทวิ มาตรา ๒๗๗ ตริ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๘๐ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ และความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพประกอบเหตุฉกรรจ์ ๓๑๓ และมาตรา ๓๑๗ ก็ได้มีการแก้ไขไปรวม ๒ ครั้ง โดยประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕

วัตถุประสงค์ของการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ส่วนใหญ่ก็มุ่งที่จะกำราบปราบปรามผู้กระทำความผิด คือมีวัตถุประสงค์ในการใช้โทษเป็นการข่มขู่หรือยับยั้ง (Deterrent) ผู้กระทำความผิดและบุคคลโดยทั่วไป จากวัตถุประสงค์ ดังกล่าวผู้วิจัยจะได้เปรียบเทียบสถิติในการกระทำความผิดอาญาในฐานความผิดที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา เพื่อวิเคราะห์ว่าผลจากการเพิ่มอัตราโทษในฐานความผิดต่าง ๆ รวมทั้งฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ด้วยนั้น จะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ดังต่อไปนี้

๔.๔ เปรียบเทียบการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญากับสถิติการกระทำความผิด

๔.๔.๑ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๒

เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้นในความผิดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ (มาตรา ๑๔๗ ถึง ๑๕๗) และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม (มาตรา ๒๐๑ และ ๒๐๒) ผลจากคดีเกิดขึ้นที่วราชอาณาจักรปรากฏดังนี้

	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
ความผิดที่เกิดขึ้น	๒๕๐๑	๒๕๐๒	๒๕๐๓	๒๕๐๔
ใช้ตำแหน่งหน้าที่ ในทางทุจริต	๒๖๒	๒๖๑	๒๑๐	๒๕๔

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในครั้งนี้ เป็นการเพิ่มอัตราโทษในความผิดฐานใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริต เมื่อเปรียบเทียบผลจากคดีที่เกิดขึ้นทั่วราชอาณาจักรจะเห็นได้ว่าหลังจากที่ได้มีการแก้ไขแล้วสถิติการกระทำความผิดได้ลดลง แต่ก็ได้เพิ่มสูงขึ้นอีกในปีถัดไป แสดงให้เห็นว่าการกระทำความผิดได้ลดลงไปเพียงชั่วคราวเท่านั้น ไม่เป็นการถาวร ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการใช้โทษเป็นการข่มขู่ หรือยับยั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปในความผิดฐานนี้ จึงไม่ได้ผลเป็นการถาวร คืออาจจะมีผลในระยะ เวลาอันสั้นเท่านั้น

๔.๔.๒ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญารั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๒

เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมความผิดเกี่ยวกับลักทรัพย์ (มาตรา ๓๓๕ ทวิ) ชิงทรัพย์ (มาตรา ๓๓๔ ทวิ) ปล้นทรัพย์ (มาตรา ๓๔๐ ทวิ) รับของโจร (มาตรา ๓๕๗) และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ (มาตรา ๓๖๐ ทวิ) สถิติการกระทำความผิดทั่วราชอาณาจักรของอัตราโทษใหม่ที่แก้ไข ปรากฏความผิดเกิดดังนี้

	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
ความผิดที่เกิดขึ้น	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๓	๒๕๑๔
ลักทรัพย์	๒๖,๐๗๖	๒๔,๐๓๔	๒๔,๑๖๗	๒๔,๑๖๘
ชิงทรัพย์	๓,๐๗๐	๓,๑๔๔	๓,๗๘๔	๓,๗๓๕
ปล้นทรัพย์	๓,๐๔๑	๒,๔๕๒	๓,๖๒๕	๓,๔๑๓
รับของโจร	๓๓๔	๓๐๐	๓๒๗	๒๔๑
ทำให้เสียทรัพย์	๑,๒๑๓	๑,๓๗๔	๑,๕๐๕	๑,๕๖๔

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในครั้งนี้เป็นการเพิ่มเติมฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์โดยตรง เมื่อเปรียบเทียบสถิติการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นทั่วราชอาณาจักรแล้ว จะเห็นได้ว่าการบัญญัติลักษณะเหตุฉกรรจ์เพิ่มเติมขึ้นมาเช่นนี้ มิได้ทำให้ผลของการกระทำความผิดลดลงอย่างมีความสัมพันธ์กันเลย และส่วนใหญ่จะเห็นได้ว่าสถิติการกระทำความผิดกลับเพิ่มสูงขึ้นด้วยซ้ำไป

๔.๔.๓ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๔

โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ มีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น ในหลายความผิด ซึ่งแยกประเภทของความผิดได้ดังนี้คือ

๑. ความผิดต่อเจ้าพนักงาน (มาตรา ๑๔๐)
๒. ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม (มาตรา ๑๔๐, ๑๔๑)
๓. ความผิดวางเพลิงเผาทรัพย์ (มาตรา ๒๑๘ และมาตรา ๒๒๔)
๔. ความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา ๒๗๖, ๒๗๗, ๒๗๗ ทวิ, ๒๗๗ ตริ, ๒๗๘, ๒๗๙, ๒๘๐, ๒๘๑, ๒๘๒, ๒๘๓, ๒๘๔, ๒๘๕ และ ๒๘๖)
๕. ความผิดต่อเสรีภาพ (มาตรา ๓๑๓, ๓๑๗, ๓๑๘ และ ๓๑๙)
๖. ความผิดฐานลักทรัพย์ (มาตรา ๓๓๖ ทวิ)
๗. ความผิดฐานชิงทรัพย์ (มาตรา ๓๓๙ และ ๓๓๙ ทวิ)
๘. ความผิดฐานปล้นทรัพย์ (มาตรา ๓๔๐, ๓๔๐ ทวิ และ ๓๔๐ ตริ)
๙. แก้ไขบทบัญญัติเพิ่มหรือลดโทษ (มาตรา ๕๑, ๕๒ และมาตรา ๕๓ กับ การกระทำความผิดหลายกรรม (มาตรา ๕๑)

	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
ความผิดเกิด	๒๕๑๓	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖
ต่อเจ้าพนักงาน	๑,๓๘๐	๑,๓๕๕	๑,๕๗๑	๑,๗๖๖
หลบหนีที่คุมขัง	๑๙๒	๑๕๒	๒๐๘	๑๙๐
วางเพลิง	๑๐๕	๑๒๓	๑๓๖	๑๒๗
เกี่ยวกับเพศ	๔,๐๘๑	๔,๘๕๓	๔,๙๘๕	๕,๑๒๘
เสรีภาพ	๓๔๗	๒๑๓	๒๘๒	๒๒๕

ความผิดที่เกิด	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
	๒๕๑๓	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖
ลักทรัพย์	๒๘,๑๖๗	๒๘,๑๖๘	๒๗,๒๓๗	๓๕,๗๐๕
ชิงทรัพย์	๓,๗๙๘	๓,๗๓๕	๒,๘๒๒	๔,๔๗๖
ปล้นทรัพย์	๓,๖๒๕	๓,๔๑๓	๒,๓๓๑	๔,๐๑๐
อาญารวม	๓๔๑,๔๑๘	๓๔๔,๓๑๓	๘๓๕,๔๔๔	๓๘๐,๖๖๓

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในครั้งนั้นนอกจากจะเพิ่ม เดิมอัตราโทษในความผิดฐานต่าง ๆ แล้วยังได้บัญญัติเพิ่มเติมฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ในความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ โดยเฉพาะ การเพิ่มเติมมาตรา ๓๔๐ ทรี ทั้งนี้ก็เพื่อใช้โทษเป็นการข่มขู่และยับยั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไป แต่จากสถิติการกระทำ ความผิดที่เกิดขึ้นทั่วราชอาณาจักรจะเห็นได้ว่า ผลของการกระทำความผิดกลับเพิ่มสูงขึ้นในบางฐาน ความผิด ผลของการกระทำความผิดอาจลดลงในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และต่อมาก็สูงขึ้นอีก

๔.๔.๔ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๑๕

โดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น แยกเป็นประเภทความผิดได้ดังนี้

๑. ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ (มาตรา ๑๑๒)
๒. ความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ (มาตรา ๑๓๓, ๑๓๔ และ ๑๓๕)
๓. ความผิดต่อเจ้าพนักงาน (มาตรา ๑๓๖ และ ๑๓๘)
๔. ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม (มาตรา ๑๔๘)
๕. ความผิดเกี่ยวกับศาสนา (มาตรา ๒๐๖)
๖. ความผิดฐานหมิ่นประมาท (มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘)

ความผิด เกิด	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐	๒๕๒๑
พระมหากษัตริย์	๗	๕๑	๒๑	๗
สัมพันธต่างประเทศ	๓	๕	๘	๓
เจ้าพนักงาน	๑,๖๒๖	๑,๗๔๓	๑,๗๑๓	๑,๔๓๐
เจ้าพนักงานใน				
การยุติธรรม	๑๗๘	๒๕๙	๒๒๔	๑๘๘
ศาสนา	๑๐	๒๒	๑๖	๒๐
หมิ่นประมาท	๘๖๒	๘๖๖	๘๒๓	๘๓๘

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งนี้ นอกจากจะได้เพิ่มอัตราโทษ ในฐานความผิดต่าง ๆ แล้ว ยังได้เพิ่มอัตราโทษในฐานความผิดที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ด้วยคือ ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม และความผิดฐานหมิ่นประมาท จากสถิติการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นทั่วราชอาณาจักรจะเห็นได้ว่าในความผิดบางฐานผลของการกระทำความผิดลดลง แต่ในความผิดบางฐานผลของการกระทำความผิดจะลดลงชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วกลับสูงขึ้นอีก และในความผิดบางฐานผลของการกระทำความผิดมิได้ลดลงเลยกลับสูงขึ้นกว่าเดิม แสดงให้เห็นว่าการที่ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นด้วยการเพิ่มอัตราโทษ หรือบัญญัติลักษณะของเหตุฉกรรจ์เพิ่มเติมขึ้นนั้น มิได้ทำให้ผลของการกระทำความผิดลดลงได้เสมอไป

๔.๘.๕ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๒๒

การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดเกี่ยวกับการค้า ในมาตรา ๒๗๑ เพียงมาตราเดียว ซึ่งเป็นการเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย ปราบกฏสถิติการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าทั่วราชอาณาจักร ดังนี้

ความผิดที่เกิด	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข
	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓
เกี่ยวกับการค้า	๓๒๖	๒๒๓	๒๑๓

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษในฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้า ตามมาตรา ๒๗๑ ให้สูงขึ้นแล้ว ยังเป็นการเพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมให้สูงขึ้นด้วย จากสถิติการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นที่วราขอาญาจักร จะเห็นได้ว่าสถิติการกระทำความผิดได้ลดลงจึงมีข้อน่าสังเกตว่าการเพิ่มอัตราโทษตามเหตุผลของการแก้ไขเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมได้มากขึ้น เท่ากับเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายที่ทำให้การกระทำความผิดลดลงได้

๔.๔.๖ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๒๕

เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษในความผิดลักษณะต่าง ๆ ให้มีอัตราโทษสูงขึ้น ซึ่งแยกความผิดได้ดังนี้

๑. ความผิดต่อเสรีภาพ (มาตรา ๓๑๓, ๓๑๕, ๓๑๗, ๓๑๘, ๓๑๙ และมาตรา ๓๒๐)
๒. ความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา ๒๗๖, ๒๗๗, ๒๗๗ทวิ, ๒๗๗ ทรี, ๒๗๘, ๒๗๙, ๒๘๐, ๒๘๒, ๒๘๓, ๒๘๔, ๒๘๖ และมาตรา ๒๘๗)
๓. ความผิดฐานลักทรัพย์ (มาตรา ๓๓๕ และมาตรา ๓๓๕ ทวิ)
๔. ความผิดฐานชิงทรัพย์ (มาตรา ๓๓๙ และมาตรา ๓๓๙ ทวิ)

ความผิดที่เกิด	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
	๒๕๒๕	๒๕๒๕	๒๕๒๖	๒๕๒๗
ลักทรัพย์	๓๑๖๐๓	๓๐๘๗๑	๓๐๒๒๕	๓๐๓๐๓
ชิงทรัพย์	๓๘๗๘	๓๓๕๓	๓๓๘๕	๓๑๕๒

	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
ความผิดที่เกิด	๒๕๒๔	๒๕๒๕	๒๕๒๖	๒๕๒๗
เกี่ยวกับเพศ	๕๔๑๒	๕๓๔๖	๕๔๘๕	๕๗๒๓
เสรีภาพ	๒๔๑	๒๓๖	๑๘๕	๑๙๕

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในครั้งนี้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษในฐานความผิดที่ประกอบด้วย เหตุการณ์จริงซึ่งได้เคยแก้ไขเพิ่มเติมมาครั้งหนึ่งหรือ ๒ ครั้งแล้วทั้งสิ้น โดยให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษสูงขึ้น จากสถิติผลการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นทั่วราชอาณาจักร จะเห็นได้ว่าในความผิดฐานชิงทรัพย์และความผิดเกี่ยวกับเพศ สถิติการกระทำความผิดกลับเพิ่มสูงขึ้น ส่วนความผิดฐานลักทรัพย์และความผิดต่อเสรีภาพ สถิติการกระทำความผิดจะลดลงชั่วคราวแล้ว ก็กลับสูงขึ้นอีก

๔.๔.๗ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญารั้งที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๒๖

เป็นการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการเพิ่มโทษ และมาตรา ๕๑ เป็นเรื่องการเรียงกระทงลงโทษ เนื่องจากความผิดหลายบทหลายกระทง ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นถึงสถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ เพื่อแสดงว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการเพิ่มโทษและเรียงกระทงลงโทษในลักษณะของการจำกัดระยะเวลาสูงสุดของโทษจำคุกแล้ว จะมีผลต่อการก่ออาชญากรรมมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากสถิติอาชญากรรมรวมทั้งที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ

	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข
ความผิดที่เกิด	๒๕๒๕	๒๕๒๖	๒๕๒๗
อาชญากรรมรวม	๕๖๔๑๑๕	๕๔๕๗๗๗	๕๔๐๖๑

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

จากสถิติการกระทำความคิดทางอาญาที่เกิดขึ้นทั่วราชอาณาจักรจะ เห็นได้ว่าสถิติในการกระทำความคิดได้ลดลง แสดงให้เห็นว่าแม้จะมีการแก้ไขบทบัญญัติในกฎหมายในลักษณะที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งน่าจะชดเชยวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่มุ่งจะข่มขู่และยับยั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลโดยทั่วไป แต่ผลของการกระทำความคิดกลับลดลง แสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญา ที่มุ่งแต่จะใช้โทษเป็นเครื่องข่มขู่หรือยับยั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลโดยทั่วไปนั้น น่าจะไม่บรรลุผลตามที่คาดหวังไว้

จากการเปรียบเทียบผลของการกระทำความคิดในทางอาญากับการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาทุกครั้งที่ผ่านมาจะ เห็นได้ว่า การแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น หรือบัญญัติเหตุการณ์ร้ายลักษณะที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษสูงขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้อัตราโทษที่สูงขึ้น เป็นเครื่องข่มขู่หรือยับยั้งผู้กระทำความผิดให้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดขึ้นอีกนั้น ไม่ได้ผลอย่างแท้จริง เพราะจะเห็นได้ว่าในบางฐานความผิดการกระทำความคิดอาจจะลดลงจริงแต่ก็เป็นเพียงชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น แล้วต่อมาผลของการกระทำความคิดก็จะเพิ่มขึ้นอีก และความผิดหลายฐานความผิดที่เมื่อมีการเพิ่มอัตราโทษสูงขึ้นแล้ว แต่ผลการกระทำความคิดไม่ได้ลดลงเลยกลับเพิ่มสูงขึ้นด้วยซ้ำ ในทางตรงข้ามการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาบางครั้งที่มิได้ลักษณะ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย เช่นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๖ หรือแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่มีลักษณะการลงโทษที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงการแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดี เช่น การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ ๘ กลับมีผลทำให้สถิติการกระทำความคิดลดลง จึงเห็นได้ว่าการเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้น หรือการบัญญัติ เหตุการณ์ร้าย เพื่อให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น มิได้ทำให้การกระทำความคิดลดลงได้เสมอไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย